

Sunt Förnuft

4
2024

från Skattebetalarna

Våra skatter

En dold skatt
på 25 miljarder
kronor

Skattesnack

Finansministern
pratar skatte-
sänkningar

SlösO

Var med
och utse Årets
värsta slöseri!

●● Miljardsatsningarna går inte enligt plan

GRÖNA BUBBLOR

investerum

HOME OF VALUE INVESTING

PRISBELÖNTA FONDER OCH PERSONLIG SERVICE

Skapat av egenföretagare, för egenföretagare.

Vill du ha det bästa för ditt företag?
Kontakta oss och upptäck skillnaden!

+46 8 522 98 400 | www.investerum.se

Sunt Förnuft #4 2024

Ansvarig utgivare Christian Ekström,
christian.ekstrom
@skattebetalarna.se**Prenumeration**Tel: 08-613 17 00
info@skattebetalarna.se
4 nr/280 kronor**Lösnummer**Pris: 99 kronor per tidning
Mejla info@skattebetalarna.se**Produktion** OTW Communication**Chefredaktör** Thomas Östberg
thomas.ostberg@otw.se**Omslag** Björn Öberg**Formgivning** OTW**Repro** Jens Jörgensen**Tryck** Aller Tryck A/S**Annonser** CAPE Media,

Julia Törnvall

E-post: julia.tornvall@capemedia.se

Tel: 070-555 62 01

Adressändring

info@skattebetalarna.se

Skattebetalarnas Förening

Box 3319, 103 66 Stockholm

Besöksadress: Sveavägen 66

Tel: 08-613 17 00

Bankgiro: 939-4446,

Skattebetalarnas Servicebyrå AB

Hemsida: skattebetalarna.se**Facebook:** facebook.com/

skattebetalarnas.forening

Twitter: @skattebetalarna**Slöseriombudsmannen:****Facebook:** @sloseriombudsmannen**Instagram:** @sloseriombud**TikTok:** @sloseriombudsmannen**Youtube:** @sloseriombudsman**Medlemsadministration**

Tel: 08-613 17 00

måndag-torsdag kl 09.00–12.00.

Skatterådgivning**för medlemmar**

Fri telefonrådgivning

tisdag-torsdag kl 09.00–11.30

fyra gånger per medlem och år

(gäller även rådgivning per

e-post).

E-post: info@skattebetalarna.se

Tel: 08-613 17 80, medlems-
nummer krävs.

Äntligen sänkta skatter!

Regeringen bedömer att inflationstakten nu är under kontroll och levererade tidigare i höstas en budget som i många avseenden är att betrakta som en seger för Skattebetalarna. Den skadliga avtrappningen av jobbskatteavdraget tas bort och ett nytt jobbskatteavdrag införs. Skatten sänks även för pensionärer och på drivmedel och de första 150 000 kronorna på ISK skattebefrias. De skadliga skatterna på flyg och plastpåsar, som saknade miljönytta, skrotas. Det är välkomna besked som gör det mer lönsamt att arbeta och spara och som stärker svensk konkurrenskraft.

Trots skattesänkningarna på totalt 23 miljarder kronor lider Sverige fortsatt av för höga skatter på både arbete och företagande. Regeringen tar steg i rätt riktning, men bör visa en ännu tydligare ambition om att sänka såväl marginalskatter som kapitalskatter.

”Det är inte bara budgetens omfattning som avgör framgång. Utan framför allt att pengarna används effektivt.”

förstärkas. Men ökade resurser är inte hela lösningen. Likt all offentlig verksamhet måste effektiviteten öka. Riksrevisionens granskningar av polisen visar att brottsupplärningen, trots rejäla budgetförstärkningar, inte ökar. Det är inte bara budgetens omfattning som avgör framgång. Utan framför allt att pengarna används effektivt.

Precis som regeringen nu tar tag i pengarullningen i biståndspolitiken bör hela den offentliga sektorns effektivitet genomlysas. Då finns möjlighet att lösa såväl statens kärnuppgifter som att sänka skatterna.

Christian Ekström
vd, Skattebetalarna

I topp:Äntligen sänkta
marginalskatter!**På gång:**Räntorna sänks
i snabb takt, men är
det tillräckligt?**I botten:**Förslaget till nytt
skatteutjämningsystem
med små incitament för
kommunerna att sköta
ekonomi och arbets-
marknad ansvarsfullt.

Res+ ger dig förlängt skydd på resan

Vi vill att du som medlem i Skattebetalarna ska hitta de bästa försäkringarna i vårt utbud. Nu har vi utökat medlemsförsäkringarna med ett efterfrågat, förlängt reseskydd.

För dig som redan har vår hemförsäkring: Har du en befintlig hemförsäkring hos oss med reseskydd som gäller i minst 45 dagar så kan du nu förlänga det med Res+ och få ett extra skydd från dag 46 till 90 för 1 726 kr/år (144 kr/månad).

För dig utan vår villa-/hemförsäkring: Du som ännu inte har din villa-/hemförsäkring via Skattebetalarna Försäkring har möjlighet att komplettera din befintliga försäkring med Res+ för 2 004 kr/år (167 kr/månad).

Du hittar mer information på: skattebetalarna.se/reseskydd

Kontakta Skattebetalarna Försäkring

Telefon: 08-520 056 79 (måndag-fredag 8.30-16.30)

Mejl: skattebetalarna@fuab.com.

Skattebetalarna:

Innehåll

Nummer 4 2024

En vänsterröst mot slöserier
EU:s hantering av pengarna i Coronafonden har präglats av omfattande bedrägerier och korruption och astronomiska summor riskerar att gå till kriminella. Orden kommer från vänsterpartisten Jonas Sjöstedt som kritiserar miljardslöseriet med skattepengar inom EU och varnar för att Coronafonden ska bli modell för hela EU:s budget.

Foto: Timbro

”Pengarna ska inte fastna i byråkrati och administration eller hamna i fickorna hos korrupta personer.”

Dousa lägger om biståndspolitiken

Johan Forssell inledde omläggningen av den svenska biståndspolitiken. Som nytillträdd bistånds- och utrikeshandelsminister är det nu Benjamin Dousa (M) som får fortsätta det arbetet.

Illustration: Björn Öberg

Foto: Magnus Liam Karlsson

Svantesson vill sänka skatterna mer

Med bättre kontroll på inflationen kan finansminister Elisabeth Svantesson nu fokusera mer på nödvändiga reformer och tillväxt. Höstens budget innehåller reformer för 60 miljarder kronor, varav nästan hälften utgörs av skattesänkningar. Som moderat är målet för Svantesson alltid att sänka skatterna så mycket som möjligt.

30

Skattebetalarnas arbete ger resultat

Skattebetalarnas röst i samhällsdebatten och enträgna arbete mot höga skatter och slöserier är viktig och har effekt. Det visar en sammanställning av frågor som föreningen engagerat sig i de senaste åren – och vunnit. Kompensation och ändrade regler för personer födda 1957 och 1959, sänkt skatt på arbete, sänkt skatt på pension och sänkt skatt på ISK-sparande är några exempel. Det finns flera.

Alltid i Sunt Förnuft

På gång i media **42**
Fråga experterna **46**
Medlemsförmåner **48**

37

Rösta på Årets värsta slöseri!
Miljarder kronor som rinner rakt ner i avloppet eller tolv miljoner kronor för ett dopp i en pool. Vilket är egentligen Årets värsta slöseri? Slöseriombudsmannen Philip Syrén har i hård konkurrens valt ut tio kandidater till årets upplaga av den förhoppningsvis inte så åtråvärda utmärkelsen. Rösta på din favorit!

Foto: Shutterstock/Adobe Stock

Det finns fonder och
så finns det Humle.
Vi är aktiva så att du
slipper.

 humle
humlefonder.se

Att möta bolagen är nyckeln till rätt investeringar – Petter Löfqvist om sin strategi

Petter Löfqvist, förvaltare av Humle Småbolagsfond, har en lång och djup erfarenhet inom småbolagsförvaltning – han har spenderat över 15 år med att analysera och bygga portföljer med fokus på nordiska småbolag. Hans investeringsfilosofi bygger på tre kärnprinciper: noggrann analys, långsiktighet och en nära dialog med bolagen.

Historiskt sett har småbolag ofta överträffat större bolag när det gäller avkastning, och det är just denna potential som gör dem så intressanta för Petter och för långsiktiga investerare. "Vi har sett att värderingarna för småbolag generellt sett är mycket attraktiva just nu," förklarar han. "De senaste åren har varit tuffa, men historiskt har sådana svaga perioder ofta följts av stark återhämtning." Petter ser därför en stor potential i småbolagsaktier framöver, särskilt i en stabilare räntemiljö. Hans fokus för Humle Småbolagsfond är bolag med stabil intäktsutveckling som kan klara konjunkturens svängningar och som har utrymme att växa över tid.

Aktiva möten – Humle Småbolagsfonds unika strategi för kvalitetsbedömning

En unik aspekt av Petters arbetssätt är hans starka fokus på personliga möten med bolagen. Han träffar ledningen för samtliga innehav i fonden regelbundet, ofta flera gånger per år.

"Det är i de personliga mötena vi verkligen får en känsla för bolagens drivkraft och ambition," säger Petter. För honom är dessa möten ovärderliga – det är här han kan se ledningens engagemang och förstå hur de arbetar för att stärka sin marknadsposition. Denna närhet till bolagen är en avgörande del av strategin för Humle Småbolagsfond.

Selektiva investeringar i tillväxtsektorer

Petters filosofi är att investera i bolag med kvalitativ tillväxt – bolag som inte bara har stark ledning och en stabil finansiell historik, utan också en tydlig vision för framtiden. Just nu ser han särskilda möjligheter i sektorer med hög efterfrågan på tekniska lösningar och säkerhetstjänster, där tillväxtpotentialen är stor. För Petter handlar det om att välja bolag som kan dra nytta av framtidens behov och som har den stabilitet som krävs för att leverera över tid.

Han ser även ljusglimtar inom fastighetssektorn, trots de senaste årens utmaningar. "Fastighetsbolagen har haft det tufft, men vissa aktörer sticker ut," säger han. "Vi letar efter bolag med låg skuldsättning och starka kassaflöden, som kan klara sig även i ett mer oförutsägbart ekonomiskt klimat."

Långsiktighet – Humle Småbolagsfonds filosofi för framgång

För Petter Löfqvist är långsiktighet nyckeln till att lyckas med småbolagsinvesteringar. "Att slå börsen över tid handlar om att sätta samman en portfölj med bolag som har potential att växa sina vinster snabbare än snittet," säger han. Med Humle Småbolagsfond har han skapat en portfölj som bygger på djupgående analys och en klar övertygelse om att tillväxt kommer från bolagens förmåga att generera vinst över tid.

MEDLEMS- FÖRMÅN

Kostnadsfri pensionsutredning
och 50 % rabatt på ytterligare
pensionsrådgivning!

Att tänka på inför pensionen

✓ Se över hur du tecknat dina pensioner

Det kan ibland uppstå förlorade försäkringsmoment i samband med pensioneringen.

✓ Fel uttagsordning av pensionerna

Det är viktigt att ta ut rätt pension i rätt ordning. Vissa pensioner bör man ta ut tidigare än andra och tvärtom.

✓ Tänk på skatten

Om alla pensioner tas ut samtidigt finns risk för att man får betala onödig marginalskatt. Detta bör undvikas.

✓ Gör eventuella efterlevandeskydd till enskild egendom

Efterlevandeskyddet har många "fallgropar" att se upp med.

Som medlem i Skattebetalarna får du fler tips samt en kostnadsfri*

PENSIONSUTREDNING

med experterna hos Pensionex (ord. pris 995 kr) samt 50 % rabatt på ytterligare pensionsrådgivning!

Utredningen inkluderar följande moment:

- Överblick över din pensionsstatus
- Prognos vid önskad pensionsålder
- Klargörande samtal (45 min)

*Ange ditt medlemsnummer hos Skattebetalarna som kampanjkod för att kunna nyttja detta erbjudande.

Besök skattebetalarna.se/pensionex för att läsa mer om din medlemsförmån eller ring 08-618 53 00.

Pensionex

Just nu

Nyheter 9 | Nyfiken på 11

Foto: Shutterstock

EU slösar skattemedel

Sjöstedt (V) kritiserar miljardslöseri

→ **Att politiker till vänster** vill diskutera slöserier med skattemedel är ovanligt. EU-parlamentarikern Jonas Sjöstedt (V) gjorde ett undantag när han i slutet av oktober skrev en debattartikel i Dagens industri med rubriken *Svenska skattebetalare betalar Coronafondens miljardslöseri*.

Jonas Sjöstedt

Där konstaterar han att fonden som bestod av 700 miljarder euro i princip saknar koppling till pandemin och i stället används för att täppa till budgethål i skuldsatta EU-länder. Än värre är,

enligt Sjöstedt, att hanteringen av pengarna har präglats av omfattande bedrägerier och korruption och att astronomiska summor riskerar att gå till kriminella.

För Sveriges del handlar det om 150 miljarder skattekronor som inte går att spåra. Vi har heller inte fått några av de 30 miljarder vi skulle ha fått tillbaka på grund av regeringens sena ansökan, hävdar Sjöstedt.

Sjöstedt kallar Coronafonden för ett misslyckande för EU och Sverige. Pengarna borde ha använts där de gör nytta, i Sverige, i stället för att slösas bort på ineffektiva projekt i andra länder. Han varnar för att det nu finns planer på att utforma hela EU:s budget efter Coronafondens modell.

Foto: Shutterstock

Många fel i digitala årsredovisningar

→ **De digitala årsredovisningar** som i år lämnats till Bolagsverket har dubbelt så många fel som pappersbaserade. Det har entreprenören Jens Nylander kommit fram till efter att ha granskat 60 000 digitala årsredovisningar från i år. I dem hittade han över 100 000 brister, till exempel att de varit nollade, förfalskade eller kopierade. För tre år sedan ville Bolagsverket att det skulle bli obligatoriskt att lämna in årsredovisningar digitalt.

Julbordet kan vara skattefritt

→ **Att bli bjuden** på mat av sin arbetsgivare är normalt en kostförmån som ska beskattas enligt en schablon. Men det finns undantag. Till exempel om det handlar om internrepresentation som vid en konferens, en personalfest eller ett julbord. Om det bjuds på alkoholhaltiga drycker till julbordet är även de en skattefri förmån. Även uppdragstagare, anställdas make/maka eller sambo samt hemmavarande barn kan äta julbord eller delta på julfest utan att förmånsbeskattas. Arbetsgivare kan göra avdrag för enklare förtäring vid personalfester eller motsvarande maximalt två gånger per år.

Foto: Shutterstock

Foto: Shutterstock

Foto: Shutterstock

Kemikalieskatt bromsar den gröna omställningen

→ **Kemikalieskatten infördes 2017**

för att minska mängden farliga kemikalier i hemmiljöer. Skatten drar in 1,2 miljarder kronor årligen till statskassan, men den tänkta effekten har enligt flera branschorganisationer uteblivit. I stället drabbar skatten företag som arbetar med återvinning och den gröna omställningen bromsas.

Ett exempel på det är företaget Inrego som köper in och rekonditionerar begagnad elektronik. Inrego har på sju år betalat 25 miljoner i kemikalieskatt. Företagets vd Henrik Nilsson är en av många som vill ha bort den skadliga skatten: – Skatten straffar både företag och privatpersoner som vill köpa återanvänd it och försvarar för Sverige att bli en ledande aktör inom cirkulär ekonomi, säger han till IT-hållbarhet.

Foto: Magnus Liam Karlsson

Ministrar eniga om nya momsregler

→ **EU:s finansministrar har** enats om nya momsregler som ska vara digitalt anpassade. Förutom att stödja digitalisering ska de nya reglerna bekämpa skattefusk och vara ett bättre stöd för företag. Från 2030 kommer momsrapportering genom e-fakturer ske helt digitalt. Tanken är också att digitala plattformar för till exempel korttidsuthyrning och transporter

ska bli skyldiga att betala moms i de flesta fall där den enskilda tjänsteleverantören inte gör det. – Korttidsuthyrning av boende är en bransch som har vuxit fram ganska snabbt och där skattereglerna hamnat lite efter. Nu anpassar vi reglerna efter den verklighet som vi har och får mer ordning och reda i den här delen av marknaden, säger finansminister Elisabeth Svantesson (M) till Europaportalen.se.

Som relativt nytillträdd minister med ansvar för bistånd och utrikeshandel får Benjamin Dousa fortsätta den förändring av biståndspolitiken som inleddes av hans företrädare Johan Forssell, som nu är migrationsminister.

Vad har du för bakgrund inom bistånd?

– Jag har haft ett brett engagemang i civilsamhället. I övrigt är bistånd ett nytt politikområde för mig. Jag har en bredare erfarenhet av den andra delen av min ministerportfölj som är kopplad till handel.

Hur ser du på Sveriges framtida roll som biståndsland?

– Vi ska ha bättre koll på biståndspengarna och veta var de hamnar. Se till att de hamnar hos människor i nöd och hos människor som kämpar mot auktoritära regimer och för frihet. Pengarna ska inte fastna i byråkrati och administration eller hamna i fickorna hos korrupta personer.

Hur ska du få svenskt näringsliv mer intresserat av bistånd?

– Där tycker jag att Ukraina är ett bra exempel på hur vi vill arbeta. Där ger vi mycket humanitärt och militärt bistånd, men det handlar också om handel. Vi har öppnat ett handelskontor i Kiev som både stöttar uppbyggnad och återuppbyggnad av det ukrainska näringslivet och ger stöd till svenska företag som gör affärer i Ukraina. Då handlar det bland annat om att sänka riskerna för de svenska företagen. De vill göra affärer på plats, men samtidigt måste

de tjäna pengar. De bedriver ju ingen ideell verksamhet.

Du vill skapa större transparens inom det svenska biståndet. Hur ska det gå till och varför är det viktigt?

– Det är viktigt av flera skäl. Dels för att skattebetalarna ska kunna ha koll på vart pengarna tar vägen, vilket ger biståndet legitimitet. Dels för att vi ska kunna se vilka projekt som fungerar bra och ger effekt. Då kan man vattna där det växer och snabbt avveckla på platser där utvecklingen går åt fel håll. Det har vi gjort i till exempel Mali och Burkina Faso. Ett tredje skäl är att vi vill ha bättre data för forskning om bistånd. Sida har nu till den 1 december 2025 på sig att utveckla sajten Openaid så att den blir mer användarvänlig och bättre redovisar resultat och effekter. Politiskt inför vi en ny CSO-strategi som gör att biståndspengar som går via civilsamhället ska passera färre led av organisationer och därmed blir lättare att följa.

Som utrikeshandelsminister har du sagt att Sverige ska vara den mest pådrivande frihandelsnationen i Europa. Vad är viktigast att göra i det arbetet?

– Dels ska vi ligga på EU-kommissionen för att avtal som Mercosur och frihandelsavtal med Indien och Indonesien blir verklighet. Dels ska vi arbeta för att frihandeln även i tjänstesektorn inom EU:s inre marknad, som är viktig för Sverige, inte hindras av nationella regleringar. EU ska inte haka på de protektionistiska vindar som blåser i Kina och USA.

Benjamin Dousa

Bistånds- och utrikeshandelsminister (M)

Ålder: 32 år.

Bakgrund: Blev bistånds- och utrikeshandelsminister den 10 september och kom då närmast från jobbet som vd för Företagarna. Han har tidigare bland annat varit ordförande för Moderata ungdomsförbundet (MUF) och vd för tankeledningen Timbro. Har en examen från Handelshögskolan i Stockholm.

Vid sidan av jobbet: Umgås med sin sambo och ettåriga dotter. Lyssnar mycket på poddar.

”Ukraina är ett bra exempel på hur vi vill arbeta. Där ger vi mycket humanitärt och militärt bistånd, men det handlar också om handel.”

Vill se en försörjningslinje

→ **Sverige behöver upprätta** en självförsörjningslinje för att kunna börja prata om problemen som uppstår när gapet på arbetsmarknaden mellan utrikes födda och svenskfödda växer. Det anser Johan Eklund, professor i nationalekonomi vid Jönköping International Business School, som tillsammans med Johan P Larsson skrivit boken *Det nya utanförskapet – Självförsörjningens utveckling och välfärdsstatens framtid*. I boken visar de att 1,8 miljoner av Sveriges 5,6 miljoner arbetsföra människor inte försörjer sig själva. Eklund säger till Tidningen Näringslivet att situationen riskerar att bli explosiv och hotar välfärdsystemet om den inte hanteras.

Foto: Shutterstock

Lägre skatt på FoU välkomnas

→ Regeringen vill locka mer forskning och utveckling till Sverige och att den forskningen som redan finns stannar inom landets gränser. Därför ska ett nytt avdrag som kan ge företag lägre skatt utredas. I utredningen ska man titta på hur olika skatteincitament används i andra OECD- och EU-länder. Ett förslag ska presenteras i januari 2026. Utredningen välkomnas av Svenskt Näringsliv.

- Vi behöver en konkurrenskraftig skattepolitik som möjliggör fler FoU-investeringar som skapar tillväxt och bidrar till att behålla och attrahera viktig kompetens, säger Emil Görnerup, forsknings- och innovationspolitisk expert på Svenskt Näringsliv.

Boksläpp ska skapa debatt om skatt och välfärd

→ **Lågskatteländer toppar välfärdslistan** – medan högskatteländer tappar. Det är titeln på en bok som Stefan Fölster och Nima Sanandaji skrivit på uppdrag av Skattebetalarna och som trycks i januari 2025. Författarna har jämfört många olika typer av välfärds-mått från ett antal länder i flera världsdelar och kommit fram till att hög skatt inte är någon garanti för hög kvalitet på välfärd. Tvärt-

om har flera så kallade lågskatteländer gått om Sverige och andra högskatteländer i välfärdslistan. Skattebetalarna hoppas att boken ska leda till en väl underbyggd diskussion om skattenivåns betydelse för tillväxt och välfärd, men också om vikten av att förebygga sociala problem, ha en fungerande skola och att inte lägga stora summor skattemedel på välfärdsreformer som i längden inte fungerar.

Foto: Shutterstock

Upphandling görs om

→ **Biblioteken i Sverige** fick i våras ett nytt ramavtal för inköp av e-böcker. Men efter klagomål om att alla krav inte fanns med i avtalet måste upphandlingen, som tagit två och ett halvt år, göras om. SKR:s inköpsbolag Adda sa att man inte helt förstått kravställningen. Hur mycket upphandlingen kostade skattebetalarna vill man dock inte avslöja.

- Vi går aldrig ut med den typen av information. Men det är klart att det är förargligt ur ett kundperspektiv och ett kostnadsperspektiv att vi behöver göra om det här, säger kategoriansvarig Ingrid Hammarstrand till Sveriges Radio.

Foto: Shutterstock

Billigare "finöl" i sommar?

→ **Regeringen har i budgeten** för 2025 aviserat sänkt alkoholskatt på öl tillverkad av små oberoende bryggerier. Enligt förslaget kommer de minsta bryggerierna att få skatten sänkt med 50 procent. Sänkningen minskas stegvis ju högre produk-

tion ett bryggeri har och för att omfattas av förändringen får man maximalt brygga tre miljoner liter per år. Sänkningen, som föreslås träda i kraft den 1 juli 2025, innebär att Sverige väljer att utnyttja en möjlighet som EU:s alkoholdirektiv ger.

Preem satsar stort på el-laddning!*

* Vi fortsätter att, i samarbete med Recharge, bygga laddplatser på våra stationer runt om i landet. Med Preem Företagskort kan du dessutom använda kortet inte bara på Preem utan även på Recharge över 1 000 laddplatser i Sverige. Du aktiverar Preem Företagskort för elladdning i Preem Kundportal. Läs mer på preem.se/foretag

Skattebetalarna:

Grattis alla medlemmar i Skattebetalarna

Som medlem i Skattebetalarna kan du ansöka om Preemkort och få rabatter på drivmedel, tvätt och tillbehör.

Företag

HVO100/diesel.....	92 öre/liter
Elladdning.....	10 öre/kWh
Bensin	55 öre/liter
E85	55 öre/liter
Fordonsgas.....	20 öre/kg
Tvätt och tillbehör.....	10%

Ovan rabatter gäller mot Preem Företags listpriser se preem.se

Privatpersoner

HVO100/diesel.....	52 öre/liter
Elladdning.....	10 öre/kWh
Bensin	30 öre/liter
E85	30 öre/liter
Fordonsgas.....	20 öre/kg
Tvätt och tillbehör.....	10%

Ovan rabatter gäller mot Preem stolppris, det pris som skyltas på stationen.

Ansök om rabatten på skattebetalarna.se/rabatter eller använd QR-koden.

Fossilfritt stål som ska produceras med hjälp av vätgas och massor av el, batterifabriker som ska bidra till ett mindre beroende av Kina och massor av vindkraftverk som ägs av den kinesiska staten. Forskarna Christian Sandström och Magnus Henrekson har i flera år varnat för att på olika sätt satsa skattepengar i projekt som kan sluta som gröna bubblor. Nu har bubblorna börjat spricka tidigare än de trodde. Jan Jörnmark har tittat närmare på en betydelsefull faktor som bland andra Northvolt verkar ha underskattat: tillgången på arbetskraft.

Text: **Thomas Östberg**
Illustration: **Björn Öberg**

INBROMSNING

Magnus Henrekson, professor i nationalekonomi
på Institutet för näringslivsforskning:

”JAG TYCKER ATT DET LÅTER SOM MISSBRUK AV DE MEDEL MAN FÅTT”

Ett Northvoltbolag i konkurs och ingen fabrik i Borlänge. De fossilfria stålsatsningarna bromsas in och skjuts på framtiden och landets största vindkraftspark som ägs av världens största diktatur är konkursmässig, under rekonstruktion och till salu. Dyra delar av den gröna omställningen i Sverige går inte alls som tänkt.

”Det har gått fortare än vi trodde. Jag hade framför allt inte trott att Northvolt skulle utvecklas på det här sättet. Det framstår ju som att ledningen varit inkompetent och slösat bort massor av pengar. Det sas ju att bolaget hade hämtat massor av kompetens från Tesla, bland annat genom vd Peter Carlsson”, säger Magnus Henrekson, professor i nationalekonomi på Institutet för Näringslivsforskning.

Enligt honom har Northvolt kraftigt underskattat svårigheterna med att tillverka batterier. För sju år sedan sa vd Peter Carlsson i *Aktuellt* att man skulle tillverka 3 500 batterier i minuten. I september i år hade man en produktion på 60 000 batterier i veckan i Skellefteå.

– Och fabriken som skulle bidra till att göra Europa mer oberoende av Kina köpte produktionsutrustning och hyrde in operatörer från Kina. Maskinerna fungerade inte alls som de skulle, var farliga och saknade den lagstadgade CE-märkningen. Jag tycker att det låter som missbruk av de medel man fått, säger Magnus Henrekson.

Magnus
Henreksson

Magnus Henrekson har tillsammans med ekonomen David Sundén på uppdrag av Svenska Policyinstitutet skrivit tre kritiska rapporter om stålsatsningarna i norra Sverige. Rapporterna har titlarna *Från brunt till grönt, Lönsam eller kostsam?* och *Till vilket elpris som helst?*.

Sju uppdrag lades också ut till olika forskare och finns publicerade i antologin *De norrländska stålsatsningarna – frälsare eller gökunge?*.

Arbetet stöttades ekonomiskt av tolv entreprenörer, bland andra Rune Andersson, Carl Bennet och Christer Gardell.

Enligt en sammanställning som SVT gjort har svenska staten gett bolaget 600 miljoner kronor i bidrag. Till det kan läggas 2,5 miljarder i lån och 12 miljarder i kreditgarantier som ännu inte utnyttjats. Dessutom har Skellefteå kommun satsat miljarder i infrastruktur och svenska pensionsfonder har köpt aktier i bolaget för nio miljarder kronor. En konkurs skulle därmed kunna kosta skattebetalarna väldigt mycket pengar.

I september varslade Northvolt 1 600 anställda om uppsägning och i oktober gick utvecklingsbolaget Northvolt Ett (som inte hade några anställda, men stod för planering och byggde företagets fabriker) i konkurs. Då hade man redan i juni meddelat att den planerade fabriken i Borlänge inte blir av.

Händelserna har också påverkat en lång rad underleverantörer till Northvolt som nu har det mycket svårt ekonomiskt. Region Västerbotten gick under hösten in med 20 miljoner av skattebetalarnas pengar för att stötta underleverantörer till Northvolt som drabbats av konkursen. Drabbade är också alla de som flyttat till Skellefteå, kanske från ett annat land, köpt bostäder och nu står utan jobb.

– Man har blåst aktörer i det lokala näringslivet på ett väldigt osnyggt sätt, säger Magnus Henrekson.

Till listan med gröna företagssatsningar som avbrutits eller skjutits upp kan också läggas den danska energigiganten Ørstedts e-metanolfabrik i Örnsköldsvik och Unipers fabrik för grönt flygbränsle som skulle ge 300 jobb i Långsele. Och förstås Hybrit och Stegra (tidigare H2 Green Steel) som båda planerar att tillverka fossilfritt

FABRIKEN SOM SKULLE BIDRA TILL ATT GÖRA EUROPA MER OBEROENDE AV KINA KÖPTE PRODUKTIONSUTRUSTNING OCH HYRDE IN OPERATÖRER FRÅN KINA.

stål. Järnmalmspellet ska ersättas av järnsvamp (syrefritt, direktreducerat järn) som tillverkas med hjälp av fossilfritt framställd vätgas.

Fossilfri vätgas framställs genom elektrolys där vatten spjälkas till vätgas med hjälp av syre och stora mängder el. Alternativet är att utvinna vätgas ur fossila bränslen, framför allt naturgas. Då blir den förstås inte fossilfri. Dessutom anses den vätgasen göra större nytta inom andra användningsområden.

Ändå har EU:s Green Deal om 1 000 miljarder euro på tio år valt att fokusera väldigt mycket på vätgas.

– Mellan 2025 och 2030 ska produktionen vara uppe i tio miljoner ton grön vätgas. Trots att vätgas är farlig att hantera och faktiskt är en mycket star-

kare växthusgas än koldioxid om den kommer ut i naturen, säger Christian Sandström.

I slutet av oktober i år meddelade gruvbolaget LKAB (som äger Hybrit tillsammans med SSAB och Vattenfall) att övergången till järnsvamp, som skulle ha inletts under 2030-talet och vara genomförd 2050, skjuts upp till 2040-talet. Skälet som uppgavs var förändrade mineraltillgångar och begränsningar i infrastruktur.

Stegra skulle enligt sin ursprungsplan ha produktion i gång redan i år i det stålverk som byggs i Boden. Nu är planen att starta tillverkning 2026. Orsaken till namnbytet var breddad

verksamhet som ska omfatta försäljning av järnsvamp och arbete med vätgasteknik. Till sammans med Kaunis Iron ska Stegra bygga ett pelletsverk i Norge som ska förse stålverket med svensk råvara.

Stegra som beviljats cirka 2,5 miljarder kronor i statligt stöd fick i september en första utbetalning på 100 miljoner euro. Bolaget har tidigare beviljats 250 miljoner euro ur EU:s innovationsfond.

– Det återstår att se vad som händer med Stegras planer, men just nu saknar man malm och tillräckligt med el för tillverkning av järnsvamp. Det finns ju heller ingen hamn i Boden, så stålet kommer att köras med tåg till Luleå. Jag tror att det blir väldigt svårt att få företaget lönsamt, säger Magnus Henrekson.

Intressant i sammanhanget är att både Stegra och Northvolt har erhållit kreditgarantier från Riksgälden på 13 respektive 15 miljarder kronor. Kreditgarantier innebär att staten går i borgen för 80 procent av beviljade lån och har normalt använts för att hjälpa etablerade exportföretag att till exempel ta sig in på en ny marknad. Efter en regeländring är det nu även möjligt att ge exportgarantier för gröna investeringar inom Sverige.

Enligt Ekonomistyrningsverket (ESV) framgår det av förarbetena till budgetlagen att lån där den förväntade förlusten bedöms överstiga 20 procent av utlånat belopp i stället bör finansieras via anslag (i statsbudgeten). ESV skriver också på sin hemsida att ”Den ekonomiska risken vid utlåning liknar i stor utsträckning risken vid kreditgaranti-verksamhet”.

Riksgälden har dock gjort bedömningen att de båda startup-bolagen ska erhålla kreditgarantier och att det då (till skillnad från om det hade gällt ett lån) inte finns något regelverk med en gräns på 20 procent. Trots att kreditrisken kan sägas vara densamma och skattebetalarna i värsta fall kan få betala hela summan.

Vindkraften har fått stöd i form av elcertifikat och har inte behövt betala för balansering av elsystemet (som beräknas kosta åtta miljarder i år) eller sänkta fastighetsvärden för människor som bor nära vindkraftverken. Christian Sandström har tillsammans med ekonomikonstuln och analytiker Christian Steinbeck granskat lönsamheten i svensk vindkraft. Resultaten publicerades i Kvartal i år och visar att sektorn mellan 2017 och 2022 gjort sammanlagda förluster på 13,5 miljarder kronor. Det motsvarar en förlustmarginal på 39 procent.

I oktober 2023 ansökte Sveriges största vindkraftspark, Kinaägda Markbygden Ett (statligt kontrollerade och i USA svartlistade CGN äger 75 procent) om rekonstruktion. Två månader senare

Christian Sandström

Christian Sandström har länge intresserat sig för bidragskapitalism där skattebetalarna står för risk och företagarna tar hem eventuell vinst. På Timbro har han bland annat gett ut böckerna *Gröna bubblor*, *Gröna bubblor 2* och *Gröna bubblor 3*.

hände samma sak med Aldermyrberget utanför Skellefteå och sommaren 2024 hade (o)turen kommit till Överturingen.

I fallet Markbygden Ett är det stora problemet att man ingått ett avtal med Norsk Hydro där man förbundit sig att sälja el fram till 2040 till ett fast pris som ligger långt under marknadspris. Både Norsk Hydro och Skatteverket har motsatt sig en rekonstruktion av Markbygden Ett som i början av året hade skulder på cirka sex miljarder kronor.

Skatteverket tycker att ägarna med den kinesiska staten i spetsen ska skjuta till mer pengar och att förlusterna inte ska drabba svenska skattebetalare och andra fordringsägare. I oktober 2024 meddelade Norsk Hydro att man ingått ett avtal om kompensation för uteblivna elleveranser. Tingsrättens rekonstruktionsplan vann laga kraft den 18 november.

– Det finns många vindkraftverk som gör stora förluster. En fråga man därför måste ställa sig är vem som finansierar anläggningarna och är beredd att ständigt skjuta till mer pengar. Tydligt är inte den kinesiska staten i alla fall. Som jag ser det handlar det om ESG-reglerade (environmental, social och governance) pengar, exportkreditgarantier och billiga gröna lån. Därför framstår den kraftiga utbyggnaden som ytterligare ett exempel på industripolitik som inte fungerar. Alltså en grön bubbla, säger Christian Sandström.

En förklaring till att det blivit såhär är att inget politiskt parti vågat ha åsikter som kan tolkas som att man är emot den gröna omställningen. Där har även en stor del av borgerligheten varit tyst och det har därmed saknats opinion.

– Statsminister Kristersson har sagt att näringslivet är motorn i omställningen. Så är det ju, men det ska inte ske genom att man satsar stora summor skattepengar i enskilda projekt som bygger på teknik som man inte vet om den fungerar, Northvolt är nog det värsta exemplet vi har sett hittills, säger Christian Sandström.

Han tycker dock att det är bra att regeringen nu verkar ha satt ner foten och sagt att det inte finns utrymme för mer stöd till Northvolt och att staten inte betalar för anslutning av havsbaserad vindkraft till stamnätet. Det sista har fått Vattenfall att pausa vindkraftsprojekt.

– Man säger att vi har ropat på vargen. Nu har varningarna på flera håll blivit en realitet. I takt med att fler projekt spricker blir de något som politiker måste förhålla sig till. Man kan inte dela ut pengar till projekt som inte kan stå på egna ben, utan faller som korthus när det ständiga flödet av politiskt beslutade pengar avbryts, säger Christian Sandström.

”

DET FINNS MÅNGA VINDKRAFTVERK
SOM GÖR STORA FÖRLUSTER. EN FRÅGA MAN
DÄRFÖR MÅSTE STÄLLA SIG ÄR VEM SOM
FINANSIERAR ANLÄGGNINGARNA OCH ÄR BEREDD
ATT STÄNDIGT SKJUTA TILL MER PENGAR.

Jan Jörnmark, författare och docent i ekonomisk historia:

”Befolkningen har inte rätt kunskaper och medelåldern är hög”

Enligt Jan Jörnmark är de misslyckade satsningarna i norr ett bevis på att såväl EU som svenska staten gör fel när man satsar på industrisubventioner och grön protektionism i stället för frihandel och avreglering. Till det kommer att man kraftigt underskattat betydelsen av tillgång på arbetskraft.

När författaren och docenten i ekonomisk historia, Jan Jörnmark, skrev sin avhandling studerade han stålkrisen i Europa under 1970- och 80-talen. På den tiden drev EU på för att minska de handels hinder och subventioner som fanns i olika länder. I dag konstaterar han att det överstatliga EU i stället är positivt till regleringar och stöd.

För att nå sina gröna mål och klimatneutralitet 2050 har EU åtagit sig att ta fram minst en biljon euro för investeringar. Exempelvis satsas 430 miljarder euro under tio år på vätgas.

– Risken finns att det i stället isolerar europeisk industri och att konflikterna inom EU ökar när länderna konkurrerar om stöd och på den inhemska marknaden, säger Jan Jörnmark.

Han påminner att industripolitiken under 1970-talet ledde till inflation och handelsförslamning. Först därefter kom ett skifte mot mer frihandel och de fyra friheter som på allvar gjorde EU till en öppen marknad.

Nu är man alltså på väg åt fel håll igen enligt Jörnmark. Han ser det som händer med flera nedlagda och uppskjutna satsningar i norra Sverige som bevis på att det ofta blir fel när etableringar styrs av möjligheter till subventioner som på ett eller annat sätt kommer från skattebetalarna.

Ett exempel är Northvolt i Skellefteå vars framtid är högst osäker efter att företagets utvecklingsbolag gått i konkurs.

– Enligt klassisk nationalekonomi krävs det tre saker för att bygga upp en industri: naturtillgångar, kapital och arbetskraft. I det här fallet hade man kraftigt underskattat problemet att få tag på

Jan Jörnmark

Jan Jörnmark gav tillsammans med Christian Sandström 2020 ut rapporten *Den industripolitiska återvändsgränden* som de skrev på uppdrag av Skattebetalarna (och som 2022 fick en uppföljare i *Den industripolitiska återvändsgränden 2.0* av Christian Sandström).

I december publicerar Jan Jörnmark rapporten *Norrlandssatsningarna – Ett spel med stigande insatser* som han också har skrivit på uppdrag av Skattebetalarna.

kompetent arbetskraft, säger Jan Jörnmark.

Han har tittat närmare på demografin och sett att storleken på befolkningen i många norrländska städer varit hyfsat stabil över tid, trots avflyttning söderut. Det beror på att många äldre har flyttat in till kommunernas centralorter.

– Det finns inte tillräckligt med folk, befolkningen har inte rätt kunskaper och medelåldern är hög. Men den analysen har Northvolt och andra företag inte gjort, konstaterar Jan Jörnmark.

Det har resulterat i att man fått anställa personer som pendlat till Skellefteå, även från andra länder, så kallad fly in-fly out.

– Det gör att det blir dyrt, produktionen blir låg, det pratas många språk vilket påverkar både produktion och säkerhet. Vi har ju sett att det skett många arbetsplatsolyckor på Northvolt, säger Jan Jörnmark.

Att lönerna på det sättet drivs upp kan bli ett framtida problem för flera kommuner i Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten som redan har svårt att få ekonomin att gå ihop. Därtill riskerar man att en del investeringar som gjorts i lokaler, bostäder, hamnar, järnvägar, vägar med mera inte kommer att behövas.

– Även de kommuner som inte investerat pengar i de här stora projekten kommer att beröras genom att det blir svårare att locka till sig arbetskraft från grannkommunerna. Det är ju inte som i Sovjet på 1930-talet då man kunde kommendera folk att flytta till Sibirien för att jobba, säger Jan Jörnmark.

I september ville Northvolt och Volvo Cars att staten skulle bidra med 12 miljarder till deras planerade gemensamma batterifabrik i Göteborg (som beräknas kosta 20 miljarder). Nu har Volvo Cars sparkat ut Northvolt ur projektet. Samtidigt uppger Dagens industri att krisdrabbade Northvolt, som säger sig vilja utmana Kinas marknadsdominans, förhandlar med kinesiska investerare.

– Att i situationen som är nu börja diskutera mer statligt stöd och mer EU-pengar låter som en galen strategi, säger Jan Jörnmark.

”

ENLIGT KLASSISK NATIONALEKONOMI
KRÄVS DET TRE SAKER FÖR ATT BYGGA
UPP EN INDUSTRI: NATURTILLGÅNGAR,
KAPITAL OCH ARBETSKRAFT.

Stå stark med Skatterättsskydd

Att vinna en tvist med Skatteverket som motpart är inte lätt. Både som privatperson och företagare hamnar du i underläge när du möter en myndighet med i stort sett obegränsade resurser. Men med Skattebetalarnas Skatterättsskydd kan du få juridisk hjälp som jämnar ut oddsen och ökar dina möjligheter att få rätt. Det har redan 40 procent av våra företagsmedlemmar och 25 procent av de privatpersoner som är medlemmar insett genom att teckna skyddet.

Skatterättsskydd Privatperson

Skatterättsskyddet omfattar dig och din familj och gäller utan självrisk eller kostnadstak. Du betalar heller inga tillägg – bara avgiften på 350 kronor för Skatterättsskydd Privat det första året (450 kronor från och med år två). Skatterättsskyddet gäller i 12 månader och förnyas inte automatiskt.

Skatterättsskydd Företag

Motsvarande skydd finns även för dig som är företagare och kostar då 750 kronor + moms det första året (därefter 1 500 kronor per år + moms). Då omfattar skyddet ditt företag samt dig och din familj och gäller utan självrisk eller kostnadstak.

Läs mer och teckna digitalt på skattebetalarna.se

Skattebetalarna:

Våra skatter

Skattensnack 25 | Opinionssegrar 30 | Pensioner 32 | Den dolda värnskatte 34

Elisabeth Svantesson
Finansminister

”
**Jag tänker att år från år ska man
alltid fundera på om det finns mer vi
kan göra för att sänka skatter, för att
människor ska få behålla mer av sin lön.**

Elisabeth Svantesson:

”Jag vill alltid sänka skatter så mycket som det går”

Text: Thomas Östberg Foto: Magnus Liam Karlsson

Regeringens höstbudget innehåller reformer för 60 miljarder kronor, varav nästan hälften utgörs av skattesänkningar. Skattebetalarnas vd Christian Ekström träffade i oktober finansminister Elisabeth Svantesson (M) för ett samtal om skatter, tillväxt, bistånd och den ekonomiska politiken i stort.

Christian Ekström (CE): Vad skulle du vilja lyfta som särskilt viktigt i den här budgeten?

Elisabeth Svantesson (ES): Just att vi kan ta steg framåt både på kort och lång sikt för att få fart på ekonomin. Det har ju varit några tuffa år med hög inflation. Och trots att konjunkturen har varit rätt dålig så har vi ju inte kunnat vara expansiva. Vi hade ju kunnat men då hade inflationen tagit längre tid på sig och räntorna tagit längre tid på sig att komma ner. Så att vi nu äntligen kan fokusera både på kort och lång sikt på tillväxt är jag väldigt glad för.

CE: Är det tillräckliga sänkningar av marginalskatterna eller kan vi vänta oss mer?

ES: Det var kanske få som trodde att om våra fyra partier skulle samarbeta så skulle det bli så många skattesänkningar som det har blivit. Och att vi nu börjar sänka marginalskatterna, det är ju väldigt bra. Jag är moderat och finansminister. Jag vill alltid sänka skatter så mycket som det går.

Fakta

Elisabeth Svantesson

Blev invald i riksdagen 2006 och var arbetsmarknadsminister 2013–2014 i Fredrik Reinfeldts andra alliansregering. Hon har läst nationalekonomi i Örebro och Uppsala och har varit doktorand på Örebro universitet. Hennes licentiatavhandling från 2006 handlade om nyanländas första år i Sverige. Efter valet 2022 blev hon finansminister. I oktober 2024 valdes hon till ordförande i Världsbankens och Internationella valutafondens utvecklingskommitté.

CE: Regeringen har tillsatt en produktivitetskommission. Slutrapporten har inte kommit än men ett delbetänkande har presenterats. Vad tar du som finansminister med dig av det som har sagts hittills?

ES: Ganska många saker. I dag till exempel hade vi en pressträff om infrastruktur. Där handlar det om att få ner kostnaderna, ha bättre kostnadskontroll, öka produktiviteten genom till exempel bättre upphandlingar och annat. Det är någonting som kommissionen har pekat på i delbetänkandet. Det handlar också om marginalskatter. Det här är det vi nu gör i budgeten. Så jag är väldigt glad att vi tillsatte den. Jag lovade faktiskt redan innan valet 2018 att om vi skulle tillträda då så skulle jag se till att en kommission kom på plats. För jag menar att om vi ska få tillväxt och ekonomin att växa, så är det många saker man behöver göra för att få ekonomin mer produktiv.

CS: En av de saker som produktivitetskommissionen kommer in på är ju effektiviteten i kommunerna. Borde den granskas tydligare? Det finns ju en riksrevision. Borde det finnas motsvarande instans för kommunerna?

ES: Många är effektiva faktiskt, men många är inte det. Vi har bestämt oss för att tillsätta en effektivitetsdelegation kopplat till region och sjukvård. Alltså stötta regionerna i arbetet, att göra saker mer effektivt. Då kan man både söka pengar och stöd, så att säga. Och Ekonomistyrningsverket kommer också få utvärdera lite mer av det du är ute efter nu. Det är inte självklart att allt som görs, görs på bästa sätt, så att säga. Och då är det viktigt att staten också tar ansvar och faktiskt utvärderar det. Nu har vi mest fokuserat på regionerna. Det är svårare, men vi börjar där. För där finns sjukvårdskostnaderna med teknik och annat. Ju fler man kan rädda i olika sjukdomar, desto mer drar det ju också iväg i kostnader. Hur gör man det på bästa sätt? Hur kan vi använda pengarna bättre? Det är ju inte så att Sverige har få läkare eller sjuksköterskor. Det är inte det som är problemet.

CE: Vi är glada och ser positivt på att ni pratar mer om tillväxt nu än vad som har gjorts på väldigt länge. Borde Sverige ha ett tillväxtmål?

”En halv procents BNP-ökning är 15 miljarder i budgetreformutrymmet. Det har den här regeringen gjort på ett sätt som jag vet inte när en regering gjorde det senast.”

ES: Jag är inte säker på det. Det finns fler dimensioner i det där. Jag tycker för det första att det är väldigt roligt att vi pratar tillväxt nu. Tillväxtnål, det handlar ju också om omvärlden. Om det går dåligt i Tyskland i morgon så dras vi med. Det kan vi inte riktigt påverka. Däremot så tycker jag att vi ska göra allt vad vi kan. Tillväxten kommer av arbetande timmar och produktivitet. Arbetande timmar går absolut att skruva en del på, men också produktivitet i olika sektorer. Så gör man lite på många områden så ser jag att tillväxten ska kunna bli betydligt bättre framöver.

CE: Om vi går tillbaka till årets budget så var det så kallade reformutrymmet förra året 39 miljarder och i år 60 miljarder. Hur kommer det sig att det är så mycket större i år?

ES: Det är så att man sparar i goda tider och kan använda dem i sämre. Då kan man gå med underskott i en lågkonjunktur för att få fart på hjulen. Och när det vänder så kommer det ju också att stärka statskassan. Det är det viktigaste skälet. Vi har också en något större budget och att den är expansiv är viktigt i en lågkonjunktur. Det var inte möjligt när inflationen var hög. Men nu gör vi det för att få fart på tillväxt och konjunktur.

CE: Jag ser reformutrymmet som ett resultat av att skatteintäkterna ökar snabbare än utgifterna. Vilket innebär att staten har för avsikt att ta in för mycket skatt av skattebetalarna. Jag tycker att det är en rimlig utgångspunkt att pengarna borde gå tillbaka till den som betalar skatt och att man ska motivera varje gång man gör avsteg från den principen. Hur ser du på reformutrymmet?

ES: Jag förstår din grundvärdering där. Och du har ju helt rätt. Hur uppstår det? Det uppstår därför att skatteintäkter ökar om man inte har nya utgifter. Men å andra sidan så har vi enorma behov. Jag tror att även många medlemmar hos er ser att vi har enorma behov. Och då är det vissa partier som tycker att vi kan gå med underskott många år framöver. Jag ser mer att vi ska fokusera på tillväxt. Få ekonomin att växa. En halv procents BNP-ökning är 15 miljarder i budgetreformutrymmet. Det har den här regeringen gjort på ett sätt som jag vet inte när en regering gjorde senast. Men vi behöver investera. Vi behöver pengar till försvar, polis och rättsväsendet, det är ändå det som är vår absolut viktigaste uppgift. Man ska aldrig ta ut mer skatt än vad som behövs men min poäng är att vi faktiskt sänker skatten. Nu har vi den lägsta skattekvoten sedan 1975.

CE: Regeringen vill omprioritera och biståndet är väl ett sådant exempel. Borde man inte titta ännu mer på hela kakan? Jag tycker att inte minst politiska journalister är så väldigt fokuserade just vid reformutrymmet. Det finns ju så otroligt mycket pengar att vända på.

ES: Vi har gjort en hel del omprioriteringar. Men jag tar biståndet som exempel bara. Det var ett enprocentsmål. Det betyder att när BNI växte snabbare än tänkt i slutet av året, så kastades extra miljarder som skulle spenderas rakt in i detta. Och det här är ett helt sjukt sätt att hantera skattepengar. Vi ska hjälpa andra. Men vi måste göra det på ett bättre sätt. Så vi bestämde oss för att skrota enprocentsmålet, men att ta en fast ram. Tre år med 56 miljarder, för det låg ungefär på det då. Nästa treårsperiod blir det 53 miljarder. Det betyder att biståndet 2027 kommer att vara 22,7 miljarder lägre, men fortfarande ungefär 0,7 procent av BNI. Det är en ganska bra omprioritering tycker jag. Och det gör oss till ett av världens mest generösa länder fortfarande.

”Vi sänker skatter, men fokuserar också på effektivisering. Sedan har jag inte en viss nivå på skatten, alltså här ska vi vara.”

CE: Årets skattesänkningar är välkomna från vårt håll men Sverige är fortfarande som vi båda konstaterar ett högskatteland. Hur långt ner borde Sverige gå från de 41 procenten i skattetryck? Till 35 procent som OECD eller?

ES: Jag ser faktiskt inte en viss nivå som ett mål utan jag tänker att år från år ska man alltid fundera på om det finns mer vi kan göra för att sänka skatter, för att människor ska få behålla mer av sin lön. Man kan alltid tycka att pengarna ska användas på ett bättre sätt. Där finns det mycket mer att göra. Vi sänker skatter, men fokuserar också på effektivisering. Sedan har jag inte en viss nivå på skatten, alltså här ska vi vara. För det beror också på behov. Man kan inte glömma det heller. Vi gör ju väldigt mycket för Ukraina. Och enorma försvarsinveste-

ringar även i Sverige. Jag tycker Sverige på många sätt är bra. Det går absolut att sänka skatter mer. Och det gör vi steg för steg.

CE: Finns det några andra lågt hängande frukter som skulle vara prioriterade framöver?

ES: Vi har inkomstskatterna såklart. En person som tjänar 125 000 kronor i månaden betalar elva gånger så mycket i skatt som en som tjänar 25 000. Och 125 000 är inte elva gånger så mycket som 25 000 så att säga. Människor betalar mycket i skatt på höga inkomster redan i dag. Det är ju inte så att de procentuellt sett betalar lägre. Men ibland låter det som att en del journalister tror det.

CE: Värnskatten avskaffades av den förra regeringen och nu är avtrappningen av jobbskatteavdraget borttaget. Hur kommer det sig att den här typen av kontraproduktiva skatter ändå lever kvar?

ES: Ja, det handlar kanske om att den inte är självfinansierad på ett år eller två. Det tar några år. Men det är väl en sak. Man ska ha en budget nästa år. Men i vårt fall nu är jag väldigt glad att vi fick med alla partier på detta. Både för att den är självfinansierad på sikt men framför allt för att den är skadlig. Den hämmar tillväxt, dämpar viljan att utbilda sig vidare. För mig var det ju enkelt att göra det nu.

CE: Nu är ni halvvägs in i mandatperioden. Vad blir fokus de kommande åren, förutom tillväxt? Vad mer ska göras?

ES: Jag ägnar ganska mycket tid åt den kriminella ekonomin. Det vill säga den vi har fått genom gängkriminaliteten. Död, våld, skjutningar. Det drivs av pengar. Och det är inte bara narkotika och vapen, det är väl den lilla delen, utan det handlar väldigt mycket om att se till att dra åt kranarna. Hjälpa våra myndigheter, kommuner och andra. Hjälpas åt. Så det är en viktig fråga. De kriminella suger ut väldigt mycket av våra gemensamma pengar. Enormt. Så det handlar både om att rädda pengarna och rädda människoliv. Sedan ska vi bygga och jobba på att svensk ekonomi ska växa. Att med en sak i taget verkligen genomföra det som behövs. Och se till att vi håller hög kvalitet i välfärdstjänster och det vi gör gemensamt. Polis och försvar har ju också enorma pengar och de måste också bli mer effektiva. Det går väldigt mycket pengar till rätt saker men det finns också ineffektivitet och där behöver vi ställa krav på de statliga myndigheterna som i dag står i fokus och får mycket pengar. Polismyndigheterna har väl fått 50 procent mer resurser på fem år och inte ökat brottsupplärningen. Det gör att man kan börja undra vart pengarna tar vägen. Men jag är glad att den nya polisledningen är rätt så medveten om detta och ser det.

FN vill flytta fram sina positioner på skatteområdet

Svenska företag omfattas redan av EU:s och OECD:s komplicerade skatteregler. Nu varnar Svenskt Näringsliv för att FN håller på att flytta fram sina positioner och därmed skapar ett paradigmskifte på skatteområdet.

Text: Thomas Östberg

– **Den här utvecklingen** är inte positiv vare sig för svenska företag eller för de svenska statsfinanserna. Det kan leda till att svenska företag måste betala mer skatt globalt, men mindre skatt i Sverige, säger Claes Hammarstedt, skatteexpert inom internationella frågor på Svenskt Näringsliv.

OECD har de senaste 50–60 åren varit den ledande organisationen när det gäller att ta fram internationella riktlinjer på skatteområdet. Riktlinjerna är inte bindande, men har ändå lett till att det i dag globalt finns mer än 3 000 bilaterala skatteavtal med olika länder.

– Skatteavtalen skapar förutsägbarhet vid utlandsinvesteringar och det finns studier som visar att förekomsten av ett skatteavtal (till skillnad från ett avtalslöst tillstånd) kan öka direktinvesteringarna i ett land med drygt 20 procent, säger Claes Hammarstedt.

Många utvecklingsländer vill dock se enklare regler än de som tas fram av OECD och även få en större del av den internationella skattekakan.

De vill att källstaterna (landet där källan till inkomsten finns – alltså där försäljningen sker och inte där huvudkontoret ligger) ska kunna ta ut högre skatter än i dag. I augusti antog FN:s ad hoc-kommitté med stor majoritet (110 röster för, 8 emot och 44 nedlagda) ett förslag till mandat, Terms of Reference (TOR), för ett bindande ramverk till en skattekonvention om internationellt samarbete.

Om förslaget godkänns av generalförsamlingen ska en mellanstatlig kommitté förhandla fram ett ramverk som generalförsamlingen sedan kan godkänna 2027.

Bakgrunden till den växande konflikten är att många utvecklingsländer känt att deras intressen inte tillgodo-

Claes Hammarstedt

”Det kan leda till att svenska företag måste betala mer skatt globalt.”

Utvecklingsländer inom FN vill få en större del av den internationella skattekakan.

setts i tillräcklig grad under OECD:s arbete med pelare 1 (allokering av vinster till marknadsjurisdiktioner) och pelare 2 (global minimiskatt) inom OECD:s BEPS-projekt (Base Erosion and Profit Shifting).

En viktig skillnad mellan beslut i OECD och FN är att OECD-beslut tas i konsensus medan FN tillämpar majoritetsbeslut, vilket alltså lett till att ett förslag till ramverk, trots kraftigt motstånd från industriländerna, nu är på gång.

– Det kommer att vara ett generellt ramverk som också har två tilläggsprotokoll. Ett av protokollen handlar om en utökad rätt för ett land att beskatta tjänster oavsett om företaget har en filial eller ett dotterbolag i det aktuella landet. De ska då kunna ta ut ett bruttobelopp oavsett vinstmarginal, vilket kan göra investeringen helt olönsam, säger Claes Hammarstedt.

Han konstaterar att det handlar om en komplicerad och infekterad fråga som bör tas på allvar:

– OECD vill inte kännas vid att det finns en spänning mellan deras eget arbete och FN:s skattearbete, kanske av taktiska skäl. Andra säger att ”FN-arbetet kommer inte att leda någonstans”.

Själv tror han att det nog trots allt kommer att bli ett ramavtal.

Claes Hammarstedt tror att många länder kommer att avstå från att skriva på ramavtalet, som enligt hans bedömning riskerar att öka risken för dubbelbeskattning, högre beskattning, fler regler och mer byråkrati. Det är beklagligt med denna utveckling när nu OECD och EU uttalat att de vill förenkla för företag.

– På kort sikt kan vi få se en lösning mellan två block av länder som står mycket långt ifrån varandra i skattefrågor. På lång sikt tror jag inte att FN-avtalet med dess protokoll är hållbart. Det kommer också att försvåra förhandlingar av nya skatteavtal, vilket i sin tur hämmar investeringar. Samtidigt vill självfallet utvecklingsländer se utländska investeringar och företag från industriländer göra investeringar, så på sikt måste någon kompromiss arbetas fram.

Föreningens arbete gör verklig skillnad

Sänkt skatt på arbete, sänkt skatt på pension, sänkt skatt på bensin och diesel, bort med flygskatt och plastpåseskatt samt kompensation för 57:ornas orättvisa behandling. Det är några exempel på frågor där Skattebetalarna de senaste åren engagerat sig, skapat opinion, jobbat för förändring – och vunnit. Listan på frågor där Skattebetalarna medverkat till förändringar eller beslut i rätt riktning kan faktiskt göras betydligt längre. Resultaten visar att föreningen behövs och är en viktig röst i samhällsdebatten.

– **Att påverka politiska** beslut tar tid och är svåra att mäta. Här är det dock uppenbart att vårt arbete skapat resultat. Utan vårt och andras arbete skulle inget av det här ha skett. Då skulle regeringspartierna lätt ha kunnat prioritera andra frågor, säger Skattebetalarnas vd Christian Ekström.

Han betonar vikten av att vara konsekvent och ihärdig för att nå sina mål:

– Ja, vi har ju jobbat intensivt och länge med att få regeringen, och även den förra regeringen, på rätt spår i de här frågorna.

Föreningens arbete sker på många fronter: deltagande i den allmänna debatten genom debattartiklar och intervjuer i media, författande av remissvar i olika frågor, publicering av egna rapporter och böcker, möten med politiker, deltagande i seminarier med mera.

Christian
Ekström

**Vårt arbete
fortsätter.
Där är sänkt
marginal-
skatt en fort-
satt central
fråga.”**

– Det finns ingen annan organisation eller person som har samma bredd i skattefrågor. Dessutom är vi partipolitiskt obundna. Vi har kritiserat och diskuterat med regeringar oavsett vilken färg de haft. Det tror jag är viktigt, säger Christian Ekström.

Han tycker att segrarna som nämnts ovan är en bra anledning för föreningen, och inte minst för medlemmarna som gör arbetet ekonomiskt möjligt, att stanna upp, vara glada och slå sig lite för bröstet. Men bara en liten stund.

– Vårt arbete fortsätter. Där är sänkt marginalskatt en fortsatt central fråga liksom lägre skatter på intjänad pension. Vi kommer också att fortsätta vårt fokus på utgiftssidan i offentlig sektor där vi kämpar för mindre slöserier och mer valuta för pengarna. Det finns mycket kvar att göra, säger Christian Ekström.

- Upptining av den frysta brytpunkten för statlig inkomstskatt**
- Borttagen avtrappning av jobbskatteavdraget**
- Nytt jobbskatteavdrag**
- Sänkt expertskatt**
- Sänkt skatt på ISK-sparande**
- Indexering av jobbskatteavdraget**
- Ett mer verklighetsanpassat bistånd**
- Förändrat reseavdrag**
- Ändrade regler för personer födda 1959**

När kan jag ta ut min pension nästa år?

Vi närmar oss årsskiftet och många undrar vilka uttagsregler för pension som kommer att gälla. Och vad gäller för just din åldersgrupp? Uttagsregler för pension kan upplevas som snårigt att sätta sig in i. Här följer en guide från Skattebetalarnas samarbetspartner Pensionex. Den här gången fokuserar vi på personer födda 1959-1962.

Regelverk för uttag av allmän pension gäller från 1 januari 2025. Den allmänna pensionen beräknas öka med cirka 4 procent efter årsskiftet 2025.

Allmän pension

Födda 1959

- Du kan tidigast ta ut allmän pension från 62 år.
- Du har rätt till förhöjt grundavdrag från januari det år du fyller 67 (2026), vilket betyder att du då betalar lägre skatt på din pension.

Födda 1960

- Du kan tidigast ta ut allmän pension från 62 år.
- Du har rätt till förhöjt grundavdrag från januari det år du fyller 68 (2028), vilket betyder att du då betalar lägre skatt på din pension.

Födda 1961

- Du kan tidigast ta ut allmän pension från den månad du fyller 63 år.

Födda 1962

- Du kan tidigast ta ut allmän pension från den månad du fyller 63 år.

Du har samtidigt rätt att arbeta till 69 års ålder (eller ännu längre beroende på situation) och så länge du jobbar tjänar du in till din allmänna pension.

Riktålder – gäller från och med 2026

När riktåldern införs rekommenderas du att vänta med att ta ut din allmänna pension fram till den riktålder som beslutats och som kommer att gälla för din årskull.

Riktåldern fastställs och beslutas varje år men används först sex år senare.

Riksdagen har beslutat att riktåldern för åren 2020–2024 är 67 år, vilket i praktiken tillämpas under åren 2026–2030.

Den lägsta åldern för att ta ut allmän pension blir tre år före riktåldern.

Tjänstepension

Privat anställning

Som privatanställd tjänsteman tillhörande ITP-avtalet kan du som tidigast börja ta ut din tjänstepension månaden efter att du fyllt 55 år.

Om du inte gör ett eget val kommer pensionen för dig som tillhör ITP1 att börja betalas ut automatiskt från 66 års ålder. För dig som tillhör ITP2 kommer pensionen att börja betalas ut automatiskt vid 65 års ålder. Samma sak gäller för ITPK.

ITP1 tjänas in fram tills du fyller 66 år, medan ITP2 tjänas in fram till 65 års ålder.

En förmån för dig som tillhör ITP2 kallas kollektiv slutbetalning. Det innebär att du kan sluta jobba vid 62 års ålder, samtidigt som din pension blir densamma som om du fortsatt jobbar fram till 65.

Statligt anställd

För de flesta personer med statlig anställning kan både den valbara och förmånsbestämda delen av pensionen som tidigast tas ut från 61 års ålder.

Du tjänar in till den valbara delen som längst tills du fyller 69 år. Har du en förmånsbestämd del tjänar du in till den tills du fyller 65 år.

Anställd inom kommun och region

Som anställd inom kommun och region kan du tidigast ta ut den premiebestämda delen av pensionen från 60 års ålder och den förmånsbestämda delen kan tidigast tas ut från 61 års ålder.

Merparten av de anställda inom kommun och region tjänar in till pension fram till 67-årsdagen.

Privat pension

Privat pensionsparande och individuellt pensionsparande (IPS) kan du ta ut från 55 års ålder.

Skatteavstämning i halvtid

I mandatperiodens halvtid konstaterar Skattebetalarnas chefekonom Erik Bengtzboe att regeringen har varit för fokuserad på inflationsbekämpning. Nu händer det antligen bra saker på skatteområdet, men det måste göras mycket mer om vi ska få fart på tillväxten och minska arbetslösheten.

Text: Thomas Östberg

– **Jag tycker nog** att fokuset på inflationsbekämpning har varit något överdrivet. Många av orsakerna till den höga inflationen vi hade låg långt utanför regeringens och den svenska politikens kontroll. Att till exempel sänka arbetsgivaravgifter eller energiskatter hade faktiskt haft inflationsdämpande effekter, säger Erik Bengtzboe.

Desto nöjdare är han med den tillnyktring som skett genom att man efter borttagandet av värnskatte-ten nu har beslutat att ta bort fler skadliga skatter.

Det handlar bland annat om slopad avtrappning av jobbskatteavdraget, slopad flygskatt och att plastpåseskatten tas bort.

– Det är skatter som varit kontraproduktiva genom att de varit fel utformade eller helt enkelt bara motverkat sina syften. Det har ju i flera fall också konstaterats i analyser som gjorts av olika statliga myndigheter, säger Erik Bengtzboe.

Den andra positiva delen i regeringens politik är att man nu verkar vilja ta tag i de stora ekonomiska problemen med låg tillväxt och hög arbetslöshet.

– Det har det ju talats om länge, men nu händer det saker som kan ge tillväxten en skjuts. Regeringen har uppenbarligen lyckats få av sig inflationens tvångströja. Även om mycket arbete återstår, så gör man rätt saker, säger Erik Bengtzboe.

Till de ovan nämnda skattesänkningarna kan läggas sänkt skatt för pensionärer, sänkt skatt på ISK-sparande och sänkt bensinskatt. Totalt blir det skattesänkningar på 27 miljarder 2025.

– Det kommer också en del avregleringar som gör det lättare att starta företag, till exempel förenklade tillståndsprocesser för den som vill driva ett hotell. I dag tar tillståndsprocesser på många områden lång tid, är dyra och har osäkra utgångar. Sådana saker hämmar företagandet, säger Erik Bengtzboe.

Framöver vill han se skattesänkningar som gör det billigare att anställa och lönsammare att arbeta:

– Om skatten på låga inkomster sänks kommer fler att arbeta i stället för att leva på bidrag och om skatten även sänks på högre inkomster kommer fler att vilja arbeta mer, söka bättre betalda jobb, utbilda sig och starta företag.

Erik Bengtzboe

”Om skatten på låga inkomster sänks kommer fler att arbeta i stället för att leva på bidrag.”

Foto: Shutterstock

Där görs det ännu inte tillräckligt. Fler måste in på arbetsmarknaden och tillväxten öka. Regeringen verkar förlita sig på vad som kommer fram i produktivitetstudien och utredningen om bidragstak, men det duger inte.

– Det krävs skattesänkningar för att sänka tröskeln för att ta sig in på arbetsmarknaden, och hellre nu än senare. Med större skillnader skulle bidragsalternativet bli ointressant för många, säger Erik Bengtzboe.

Sammanfattningsvis är regeringen på rätt väg. Det gäller bara att fortsätta, för på lång sikt får vägvalet stora konsekvenser.

– Om Sverige har en årlig tillväxt på 3,5 procent i stället för 2,5 procent gör det en enorm skillnad på 20 till 30 års sikt, säger Erik Bengtzboe.

Efter halva mandatperioden är det dags att analysera regeringens skattepolitik.

Värns-katten

Den dolda värns-katten uppgår till 25 miljarder om året

En dold värns-katt på högre inkomster ligger gömd bland arbetsgivaravgifterna för svenska löntagare. Men trots att den är fem gånger större än den nyligen avskaffade värns-katten så är det få som känner till den.

För fyra år sedan avskaffades den illa omtyckta värns-katten i Sverige. Den extra statliga inkomsts-katten på fem procent på högre inkomster, vilken infördes som en tillfällig skatt år 1995, fick leva i 25 år innan den till sist begravdes. Det många inte vet är att det i pensionssystemet finns en dold värns-katt som uppgår till mångfaldigt högre belopp.

För alla löntagare så betalar ens arbetsgivare, privat såväl som offentlig, in arbetsgivaravgifter på 31,42 procent ovanpå ens lön. Det är en indirekt skatt på arbete, som delvis används för att finansiera socialförsäkrings-systemen. I vilken mån arbetsgivaravgiften är att se som finansiering av socialförsäkringssystemen och i vilken mån det är att se som skatt går att diskutera. Pengarna som betalas in är inte öronmärkta till socialförsäkringarna, med pensionssystemet som undantag. Över tid beräknas ungefär hälften av intäkterna på något sätt motsvara kostnaderna i socialförsäkringarna, medan andra hälften blir ren skatt. Oavsett vad så redovisas hela arbetsgivaravgiften som en indirekt skatt på arbete, vilket inte minst är viktigt för att kunna jämföra över tid och mellan länder, eftersom det annars skulle vara möjligt att dölja skatteuttaget genom att flytta skatter mellan direkta och indirekta skatter.

Den största delen av arbetsgivaravgiften är den så kallade allmänna löneavgiften på 11,62 procent, och det är en ren skatt. Den näst största delen är ålderspensionsavgiften på 10,21 procent av lönen. Majoriteten av inbetalningarna här går till inkomstpensionen, och en mindre del, ungefär en sjundedel, går till premiepensionen. För varje krona som sätts av bygger du upp din pensionsrätt i inkomstpensionen, och faktiska kronor sätts av i premiepensionen. Det är också här, i ålderspensionsavgiften, som den dolda värns-katten gömmer sig.

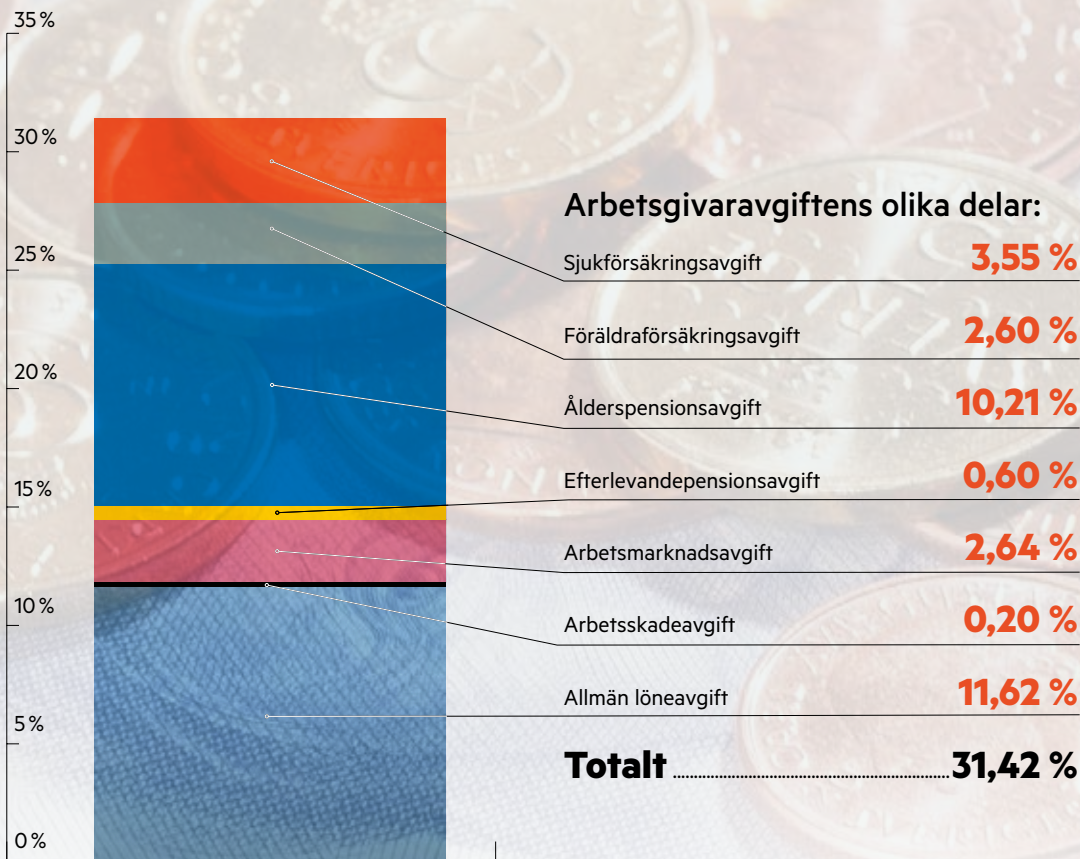
Arbetsgivaren betalar in ålderspensionsavgift på hela lönen, men det finns ett tak i ålderspensionssystemet. Vid löner över 8,07 inkomstbasbelopp per år, vilket motsvarar lite drygt 51 000 kronor i månaden, får man som löntagare inte några ytterligare pensionsrätter. Det betyder att för den med en högre lön än så fortsätter arbetsgivaren att betala in 10,21 procent av ens lön i ålderspensionsavgift, men löntagarens framtida pension ökar inte. I stället sätts medlen åt sidan, för att sedan varje år betalas in till statskassan från Pensionsmyndigheten som en ren skatt. Pensionsmyndigheten redovisar detta helt öppet och benämner det själva som en skatt.

Under år 2023 uppgår den dolda värns-katten i ålderspensionsavgiften till 25,5 miljarder kronor. Det kan jämfö-

**Skatte-
betalarnas
chefekonom
Erik Bengtzboe
förklarar olika
skatter och
närliggande
ämnen.**

**Erik
Bengtboe**
chefekonom
Skatte-
betalarnas
Förening

ras med den avskaffade värnskatten som drog in ungefär sex miljarder om året till statskassan. Under de senaste tio åren har över 200 miljarder kronor som har betalats in i ålderspensionsavgift överförts från Pensionsmyndigheten till statskassan. Det motsvarar ungefär en tiondel av alla pensionsinbetalningar i ålderspensionsavgift från alla arbetsgivare i Sverige. En betydande andel med andra ord. I nuvarande takt handlar det om mer än 100 miljarder kronor under en mandatperiod som går från pensionssystemet till statskassan.

Arbetsgivaravgiften är en betydande förklaring till att många underskattar hur hårt beskattad deras lön är. När arbetsgivaren tvingas betala in skatterna redan innan löntagarna ser den, och inte ingår när man exempelvis förhandlar lön eller deklarerar, blir det lätt något som många inte tänker på. Ålderspensionen är den del av arbetsgivaravgiften som är öronmärkt och därmed har tydligast koppling till en egen förmån i socialförsäkringssystemet där dina inbetalningar i någon form ändå ger dig något som löntagare och framtida pensionär. Därför är det på samma gång märkligt och inte helt underligt att få är medvetna om att det finns en dold värnskatt på högre löner i ålderspensionen.

Dold värnskatt Överskjutande del av allmänna pensionsavgiften

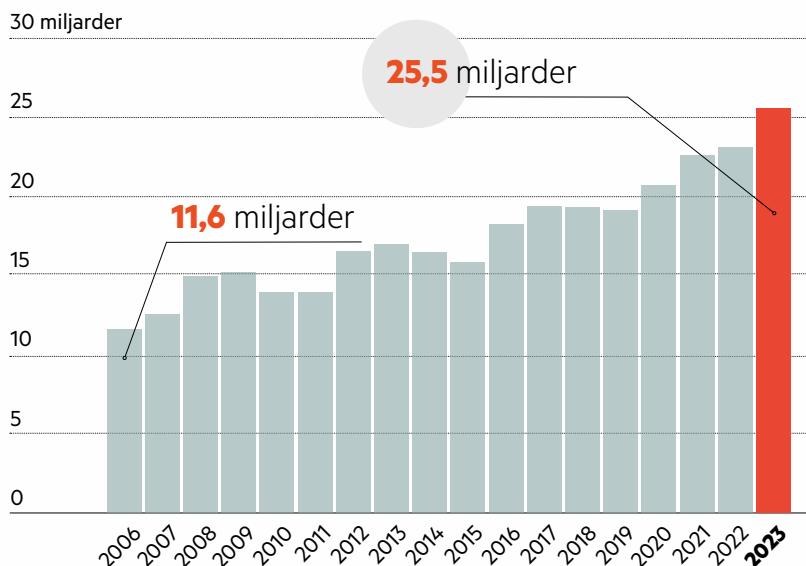

Foto: Shutterstock

Hyfsat och stabilt, Sverige!

Sveriges skattesystem klarar sig hyfsat vid en internationell jämförelse. I Tax Foundations Tax Competitiveness Index för 2024 blev det en tolfte plats, vilket är ungefär som föregående år. Här svarar organisationens egen analytiker på vad som kan ge Sverige högre ranking och poäng.

Text: Thomas Östberg

Som bäst har Sverige hamnat på sjunde plats i den årliga rankingen. För två år sedan var vi tolv (poäng 74,2), i fjol nummer tretton (73,3) och i år alltså åter tolv (73,2).

Små förändringar alltså. Vi frågade Alex Mengden, global policyanalytiker på Tax Foundation, vad som krävs för en bättre placering.

Sverige hamnar på tolfte plats i ert index. Vad är de viktigaste åtgärderna som den svenska regeringen skulle kunna genomföra för att få en högre poäng?

– De investeringsfrämjande åtgärderna som skulle ge Sverige mest valuta för pengarna skulle sannolikt vara att öka sina avdrag för kapital, särskilt för byggnader, vilket möjliggör en mer neutral behandling av lagerkostnader. Sverige, med sina 30 procent i kapitalskatt, bör också närma sig OECD-snittet på 24,7

procent för utdelningar och 19,7 procent på kapitalvinster för att uppmuntra långsiktigt sparande och investeringar.

Vad kan vi lära oss från listans toppnation Estland?

– En av de mer slående skillnaderna är Estlands platta skatt på 20 procent på arbetsinkomst som – även om det finns ett personligt avdrag och sociala avgifter – står i ganska skarp kontrast till Sveriges höga skattekil på arbete. Estland får bäst poäng på fastighetsskatter eftersom landet inte har några snedvridande skatter på värdet eller överföringen av tillgångar förutom en återkommande fastighetsskatt som bara tas ut på värdet av mark, exklusive byggnader och strukturer. En annan sak som särskilt skiljer både Estland och Lettland från andra länder är deras bolagsskattesystem som endast beskattar utdelningen av vinster till aktieägarna samtidigt som de lämnar kvarhållna och återinvesterade vinster skattefria.

Vad får en marginalskatt på 52 procent för effekter på svensk ekonomi på lång sikt?

– Sverige har bland de högsta marginalskatterna inom OECD och det uppmuntrar sannolikt välavlönade svenskar att ägna sig mindre åt att försöka höja sina inkomster genom arbete och mer

åt skatteplanering. Även om brytpunkten för statlig skatt i Sveriges är i nivå med andra vid en internationell jämförelse, så gör landets relativt låga inkomstskillnader att många svenskar saknar incitament att öka sin inkomst och därmed få en skattehöjning. Det gör marginalskatten till en mindre effektiv intäktshöjare för staten än det först kan tyckas.

Vad har du för andra tankar om Sveriges skatter och ert index?

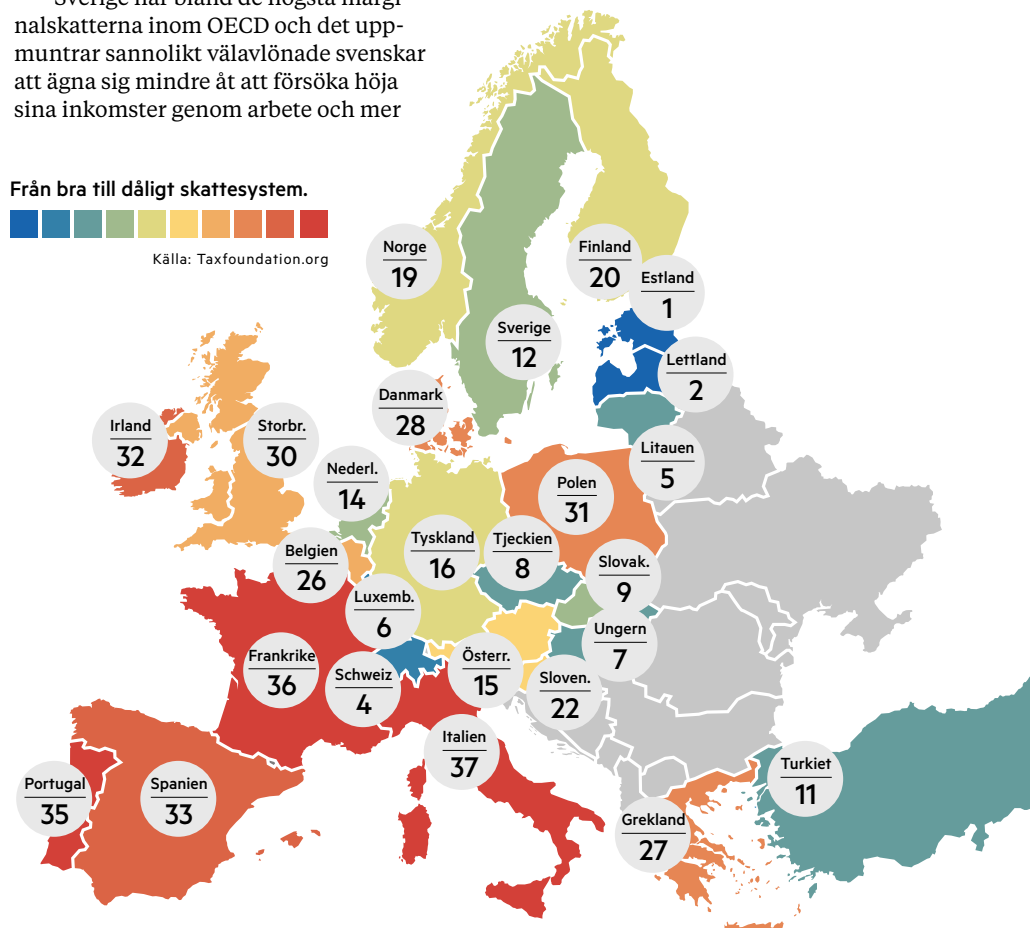
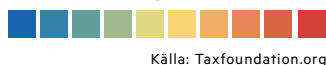
– Sverige är ett bra exempel på ett högskatteländ som lyckats hålla sig kvar på den övre halvan av indexet genom att undvika många av de politiska misstag som är mest skadliga för den ekonomiska tillväxten. Även om Sveriges höga skatter på inkomst och de därmed sammanhängande effektivitetskostnaderna är beklagliga, så visar det att vårt index inte utvärderar hur mycket ett land genererar i skatteintäkter, utan hur effektivt det sker.

Fakta

→ Tax Foundations årliga internationella rankingslista som jämför skattesystemen. Här är hela listan:

1. Estland	20. Finland
2. Lettland	21. Costa Rica
3. Nya Zeeland	22. Slovenien
4. Schweiz	23. Mexico
5. Litauen	24. Korea
6. Luxemburg	25. Japan
7. Ungern	26. Belgien
8. Tjeckien	27. Grekland
9. Slovakien	28. Danmark
10. Israel	29. Chile
11. Turkiet	30. Storbritannien
12. Sverige	31. Polen
13. Australien	32. Irland
14. Nederländerna	33. Spanien
15. Österrike	34. Island
16. Tyskland	35. Portugal
17. Kanada	36. Frankrike
18. USA	37. Italien
19. Norge	38. Colombia

Från bra till dåligt skattesystem.

Slösö

Årets värsta slöseri 37 | Krönika 40

**”De bortslösade pengarna
borde ha stannat i skatte-
betalarnas plånböcker.”**

Läs krönikan på sidan 40.

Tio nominerade slöserier

Årets värsta slöseri

Slöseriombudsmannen har valt ut tio bidrag med potential att bli Årets värsta slöseri 2024, men bara ett ska koras till vinnare. Röstar gör du på Skattebetalarnas webbplats. Vinnande bidrag presenteras i nästa nummer.

Foto: Adobe Stock

1

12 miljoner för ETT dopp

Efter en inspirationsresa till Alicante valde några politiker i Halmstad att lägga 12 miljoner kronor på en pool i ett nytt äldreboende. Men eftersom de huvudsakligen sysslar med palliativ vård har poolen bara använts en gång – av Slöseriombudsmannen.

2

En rosa sten för 26 miljoner

Västlänken har länge varit en symbol för förseningar och skenande kostnader. Projektet fortsätter leva upp till sitt dåliga rykte. Tidigare i år avslöjade Slöseriombudsmannen att ett kulturprojekt inom Västlänkens ram har blivit hela 180 procent dyrare än planerat. Kulturprojektet innehåller bland annat installationen av ett rosa stenblock på järnvägsbron, vars kostnad landade på nätta 26 miljoner kronor – nästan lika mycket som hela budgeten för de fyra planerade konstverken tillsammans. Frågan är: hur många fler "överraskningar" kommer detta megaprojekt att bjuda på?

3

Skattepengar till hokus-pokus

I år betalade minst 15 kommuner dyra pengar för "städvatten", en produkt som de lika gärna hade kunnat tillverka själva eller som vanligt vatten hade kunnat ersätta. Men det är inte första gången pengar går till hokus-pokus: genom åren har mångmiljonbelopp slösats bort på vad som bäst kan beskrivas som rent flum. Vi pratar om skattefinansierade spökjakter, new age-certifierade vattenkranar, spådamor och hypnos av arbetslösa.

Foto: Adobe Stock

"Hur många fler miljarder ska rinna ner i avloppet innan någon tar ansvar?"

4

Miljarder rinner rakt ner i avloppet

Stockholms stad håller på att förnya sitt avloppssystem, men projektet har blivit en mardröm. Ursprungskostnaden på cirka 6 miljarder kronor har exploderat till över 22 miljarder – och projektet är tio år försenat. Detta är ännu ett exempel på hur offentliga infrastrukturprojekt inte bara misslyckas med att hålla sina budgetar, utan också med att leverera i tid. Hur många fler miljarder ska rinna ner i avloppet innan någon tar ansvar?

Var med och rösta – så här gör du!

Slöseriombudsmannen håller varje år en omröstning om vad som är årets värsta slöseri med skattemedel. Just nu pågår omröstningen för 2024 och du kan lägga din röst genom att besöka föreningens webbplats: skattebetalarna.se

5

Skattefinansierad extremism

Trots återkommande varningar om att Ibn Rushd sprider homofobiska, antisemitiska och islamistiska budskap, fortsatte utbetalningarna av föreningsbidrag år efter år. Skattepengar som skulle ha gått till samhällsnyttiga projekt gick i stället till att undervisa sjuåringar i att barnaga är acceptabelt, homosexualitet är en synd och om antisemitiska konspirationsteorier. Efter mycket kritik ströps bidragen äntligen av Folkbildningsrådet och föreningen lade ner. Men frågan kvarstår: hur kunde detta pågå så länge och vilka lärdomar har vi egentligen dragit?

6

7,9 miljoner för en klonad gran

Region Skåne spenderade nästan åtta miljoner kronor på att kлона världens äldsta träd och placera klonen – som redan börjat vissna – i en specialbyggd kammare utanför en sjukhusentré. Samtidigt har regionen sparat in ungefär lika mycket genom att stänga ner barnmorskemottagningar och en barnavårdscentral.

Foto: Shutterstock

7

Hundratusentals kronor för ingenting (bluffakturor)

När Slöseriombudsmannen undersökte kommuner och regioner som betalat hundratusentals kronor i bluffakturor för tjänster som aldrig levererats – och sannolikt inte ens existerat – blottades ett av många skatteslukande hål: den organiserade brottsligheten som tömmer välfärdskassan på mångmiljardbelopp varje år.

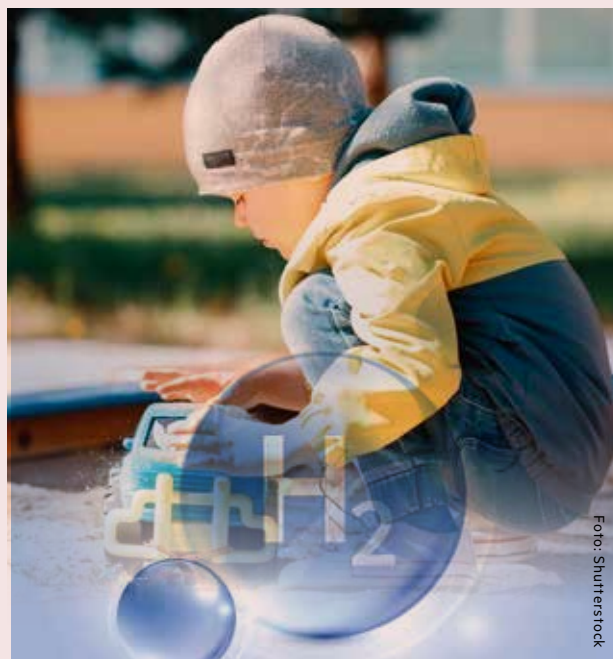

Foto: Shutterstock

8

85 miljoner för en vätgasförskola utan nytta

Mariestads kommun har investerat 85 miljoner kronor i en vätgasdriven förskola – en satsning som kostat skattebetalarna 36 miljoner kronor mer än en traditionell förskola. Merkostnaden beror på den unika vätgasbunkern, en konstruktion som saknar motstycke på någon annan förskola i världen – och det på goda grunder.

Utöver byggkostnaden för själva förskolan på 49 miljoner kronor tillkom nästan 36 miljoner kronor för den energilösning som fortfarande inte fungerar. Mariestads världsunika vätgasdagis blev således 73 procent dyrare, och kostar dessutom 800 000 kronor mer i årliga driftkostnader än en traditionell förskola.

9

35 biståndsmiljoner på villovägar

När personal från den svenska ambassaden i Kongo-Kinshasa gjorde ett oannonserat besök hos en biståndsorganisation som mottagit 50 miljoner kronor möttes de av ett öde kontor. En chockerande korruptionsskandal uppdagades, genom rapportering från SVT tidigare i år. Trots varningar om att biståndspengar hamnat på villovägar tog det Sida ett år att göra en polis-anmälan – och nu är 35 miljoner kronor borta.

10

Miljoner mot gängen gick till New York-resa

Miljonstöd som skulle gå till att motverka gängkriminalitet lade Botkyrka på en PR-kampanj (som aldrig användes), julgransbelysning i Fittja och en studieresa till New York (där breakdance var det huvudsakliga temat). Nu kräver Socialstyrelsen att kommunen redovisar vart 11 av de 65 miljonerna tog vägen.

”Nu kräver Socialstyrelsen att kommunen redovisar vart 11 av de 65 miljonerna tog vägen”

Foto: Shutterstock

Mer smärtsam läsning från en oändlig lista

Foto: Magnus Glans

Om du tyckte att listan med årets värsta slöserier var smärtsam att ta sig igenom så bör du kanske ta en paus – för det var bara toppen av ett isberg.

Under året har jag stött på fler skatteslöserier än jag hunnit uppmärksamma. Även om de nominerade till Årets värsta slöseri 2024 visar på hur det ekonomiska svagsinnet spänner över ett brett fält så finns det fler slöserier som är värda att nämna. Därför tänkte jag ägna denna krönika åt dem

som inte fick plats i tävlingen men ändå förtjänar att uppmärksammas.

Industriklivet, en ”klimatsatsning” för att minska utsläppen, är ett sådant exempel. 3,8 miljarder kronor har satsats, men enligt Rikskommissionen är klimatnyttan ytterst osäker. Många av projekten är beroende av stora mängder fossilfri el – ett behov som är långt ifrån tillgodosett.

På tal om klimatsatsningar utan klimatnytta så köpte Sandviken för några år sedan in vätgasbussar, men två och ett halvt år och några skattemiljoner senare är de fortfarande inte i trafik. I Kalmar rullade förvisso de gasdrivna bussarna, fram tills att militären fick skjuta sönder dem på grund av säkerhetsrisker.

I stället för att ta tag i de egentliga problemen fortsatte PR-satsningarna i offentlig sektor. Region Västernorrland satsade miljoner på sitt varumärke samtidigt som de talade om en ”värdkris”. Skellefteå spenderade miljontals kronor för att locka arbetskraft till kommunen samtidigt som det hölls presskonferenser om den akuta arbetslösheten som ett resultat av att industrisatsningarna misslyckats och i Varberg betalade man 1,3 miljoner kronor för att komma på tre ord till en slogan.

Kirunas badhus, som har varit med i tävlingen tidigare, fortsätter att vara en besvikelse och ett skolboksexempel i slöseri. Kostnaden har vuxit till 1,25 miljarder kronor och projektet är fortfarande försenat.

Bräckes skidtunnel, som också den varit med i tävlingen tidigare, gick i år i konkurs och tyngde – precis som min företrädare förutsåg det – skattebetalarna i den lilla kommunen helt i onödan.

Helsingborg lade 40 miljoner kronor på en app som aldrig fungerade och fick skrotas, medan Halmstad lade skattepengar på ett ”skrattljud” som fick stängas av eftersom det skrämde mer än det roade. Och kommuner i hela landet har lagt skattepengar på annonser i en låtsastidning som är ett register över företag och delas ut gratis.

Exemplen avfärdas ofta som olyckliga undantag på marginalen, men sanningen är att det pågår en systematisk misskötsel av våra gemensamma resurser. Slöseriet grundar sig i en total brist på ansvarskänsla när kostnaden läggs på någon annan. Varje skatteslöseri, stort som smått, är en stöld från folket. De bortslösade pengarna borde ha stannat i skattebetalarnas plånböcker.

Listan kan göras oändlig men mitt textutrymme börjar ta slut. Förhoppningsvis blir krönikan kortare nästa år.

Philip Syrén,
Slöseriombudsman

Följ SlösO!

På SlösOs sociala medier publiceras slöserier på löpande band. Sök på ”Slöseriombudsman” och följ honom på Instagram, Facebook, Youtube, TikTok och X!

Medlem

Media 42 | På gång 44 | Experterna 46 | Förmåner 48

Medlemsnytta

Foto: Shutterstock

Res+ – nu även för riktigt långa resor

I fjol gjorde den populära förlängda reseförsäkringen Res+ comeback som medlemsförmån. Nu finns möjligheten att förlänga försäkringen ytterligare för den som är ute och reser mer än 90 dagar. Bästa pris för Res+ får medlemmar som har sin hemförsäkring hos Skattebetalarna Försäkring och den som tecknar hemförsäkring hos oss får just nu 50 procent rabatt.

I en hemförsäkring ingår normalt ett reseskydd som gäller i 45 dagar. För längre resor är det därför bra att teckna en förlängd reseförsäkring.

Där erbjuder Skattebetalarna Försäkring tillsammans med samarbetspartnern FUAB det förlängda reseskyddet Res+ som leve-

reras av Gouda (en del av Gjensidige) och som gäller i 90 dagar. För medlemmar som har hemförsäkring hos Skattebetalarna Försäkring kostar det 1 726 kronor per år och för övriga medlemmar 2 004 kronor per år.

En nyhet är att det nu också går att köpa till ett reseskydd för resor som varar längre än 90 dagar.

– Där finns inga fasta priser. I stället gör vi en individuell offert för en försäkring som gäller från dag 91 och tills resan tar slut. Man måste alltså veta hur länge man ska vara ute och resa och försäkringen ska tecknas innan avresa. Den går inte att köpa till under resans gång, säger Mia Carlén, försäkringsförmållare på Skattebetalarna Försäkring.

Res+ ger dig en bra trygghet under din resa. Blir du sjuk eller skadad, får du hjälp

av Travel Assistance som är Goudas egen alarmcentral. Den är öppen dygnet runt och kan vägleda dig i medicinska frågor, hänvisa till närmaste vårdgivare och ställa ut betalningsgarantier. Allt för att du ska känna dig trygg under resan!

Res+ ersätter till exempel kostnader för läkarvård till följd av akut sjukdom eller olycka samt kostnader för vård och logi i samband med vård. Försäkringen ersätter även merkostnader för förlängd restid eller dyrare hemtransport på grund av sjukdom eller olycka.

Passa på att se över ditt reseskydd innan de kommande storhelgerna och om du vill ha en prisvärd hemförsäkring är det som sagt rätt tid att slå till. Halva priset på årspremierna under hela december!

Media

Skattebetalarna syns och hörs!

Skattebetalarna syns flitigt i riks- och lokaltidningar samt radio och tv. Här är några exempel på Skattebetalarna i media den senaste tiden.

Tre frågor

→ Skattebetalarnas kommunikationschef, **Per Lindgren**, berättar hur det står till med mediernas intresse för skatter och slöseri.

För ett år sedan sa du att det behövs ett större fokus i media på tillväxt, trots krig, försvarskostnader, klimat med mera. Har det skett någon förändring?

– Det har det absolut. Regeringens budget har tre fokusområden; stärka hushållens köpkraft, återupprätta arbetslinjen och öka tillväxten. Det är större fokus på tillväxt i såväl rapportering som politik, men ändå inte tillräckligt stort.

Europaparlamentarikern Jonas Sjöstedt (V) skrev en debattartikel i Di om att svenska skattepengar går till Coronafondens miljardlöseri. Kan det leda till att medierna blir mer intresserade av hur skattepengar används?

– Utan att förringa Jonas Sjöstedts förmåga att driva opinion så vågar jag säga att han inte ensam kommer lyckas lägga om riktningen för medias rapportering. Men alla krafter för ett tydligare fokus på vart skattepengarna går är välkomna.

Skattebetalarna ger snart ut boken *Lågskatteländer toppar välfärdsliken – medan högskatteländer tappar* av Stefan Fölster och Nima Sanandaji. Vad hoppas du på när det gäller genomslag i media?

– Det är en bok som sticker håll på myten om att mer pengar löser alla problem. När den kommer i fysisk form kommer vi formligen kunna slå den i huvudet på dem som hävdar motsatsen. Men det hoppas jag att vi ska slippa. Jag ser hellre att de läser den.

Affärsvärlden

”En lek med skattepengar”

Skellefteå kommun har lanserat en rekryteringskampanj där de sökande själva får hitta på vad de ska jobba med och bestämma lön. I Affärsvärlden kallar kommunalrådet Evelina Fahleson (S) i början av september det hela för ett spännande drag och ett sätt att sätta den skuldtyngda kommunen på kartan. Slöso Philip Syrén kallar initiativet för ett PR-jippo medan ledarskribenten Andreas Westerberg på Norran skriver att ”... detta är en lek med skattepengar som kommunen borde låta bli”.

DN

Låga skatter och bättre välfärd

Lågskatteländer springer om Sverige i välfärdsfrågor. Det var rubriken på en debattartikel i DN den 13 september av Stefan Fölster och Nima Sanandaji från tankesmedjorna Better Future Economics respektive ECEPR. Artikelnen bygger på boken *Lågskatteländer toppar välfärdsliken – medan högskatteländer tappar* skriven på uppdrag av bland andra Skattebetalarna. En slutsats är att Sverige har mycket att lära av länder som Schweiz, Nya Zeeland och Japan som trots lägre skatter är bättre än vi på välfärd.

Bulletin

Oxfam struntar i tillväxten

Oxfam rankar i en rapport Sverige på plats 24 i sitt globala jämlikhetsindex. Skattebetalarnas vd Christian Ekström säger rapporten i Bulletin den 21 oktober.

– De tar ju inte hänsyn till tillväxt som ju är det viktigaste verktyget vi har för att just bekämpa fattigdom, säger Christian Ekström.

Om Oxfams rekommendation att höja skatten säger han:

– Problemet är ju om skatterna blir för höga så hamnar man ju i Lafferkurvans utförsbacke, det vill säga att trots högre skatter så minskar skatteintäkten.

Hallandsposten

Det ska löna sig att arbeta

Sverige måste vända utvecklingen där allt fler svenskar blir garantipensionärer. Skattebetalarnas vd Christian Ekström och chefekonom Erik Bengtzboe föreslår i en insändare i Hallandsposten att det så kallade respektavståndet ökas genom att separera egenintjänad pension från garantipension och andra bidrag, att skatten på egenintjänad pension sänks kraftigt och det skattemässigt blir mer lönsamt att arbeta för den som närmar sig och passerar riktåldern för pension. Alla som arbetar ska veta att det även innebär en rejäl skillnad i pension.

Dagens Industri

Brist på resurser är inte problemet

Regeringen borde fundera på vad man borde göra mindre av – inte vad som kan göras mer. Det var Skattebetalarnas vd Christian Ekström och chefekonom Erik Bengtzboes råd till regeringen i slutet av augusti, en tid då det haglade önskemål om nya satsningar från höger och vänster inför presentationen av höstbudgeten. Det råder inte brist på resurser i offentlig sektor. I stället för nya pengar krävs prioriteringar och bättre resultat genom krafttag mot slöseri, fusk och slarv enligt skribenterna.

Hela Gotland

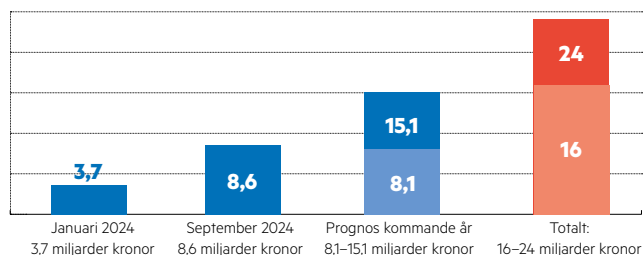
Sänk skatten på pension

Skattebetalarnas vd Christian Ekström och chefekonom Erik Bengtzboe skrev även en insändare om sambandet mellan arbete och pension i Helagotland som publicerades den 2 september. Bakgrunden till att vi det senaste året fått 900 000 nya garantipensionärer är att respektavståndet minskat som ett resultat av senare års oegnomtänkta politik. Därför krävs en rejäl sänkning av skatten på egenintjänad pension. Att arbete alltid lönar sig pensionsmässigt skulle också göra pensionssystemet mer begripligt.

Barometern

Coronaanstånden ger stora kreditförluster för Skatteverket. De knappt 17 000 företag som fortfarande har anstånd med skatt efter pandemin har tillsammans cirka 31 miljarder kvar att betala till Skatteverket. Av den summan räknar myndigheten med att göra en kreditförlust på 16 till 24 miljarder som företagen inte kommer att kunna betala.

Sveriges Radio

Hur mycket skatt ska gå till konst?

Hur mycket skattepengar ska gå till konst? Ämnet debatterades den 3 oktober i *P1 morgon* av Skattebetalarnas vd Christian Ekström och Sara Edström, ordförande för Konstnärernas riksorganisation. Bakgrunden var att Karlshamns kommun slopat den så kallade enprocentsregeln vid nybyggnation. Christian Ekström anser att regeln kan leda till att när man köper konst för en förutbestämd summa inte är så noga med upphandling och kvalitet. I stället borde man ibland kunna köpa konst för mindre än en procent – och ibland mer.

Nya Wermlands-Tidningen

För många är beroende av stöd

Budskapet om att skatten på egenintjänad pension bör sänkas rejält gavs också utrymme i NWT. Insändaren av Skattebetalarnas vd Christian Ekström och chefekonom Erik Bengtzboe fokuserade här på att fler ska kunna leva ett bra liv på sin pension och inte tvingas vara beroende av olika statliga bidrag och stöd. I dag har hälften av Sveriges 2,3 miljoner pensionärer garantipension eller någon annan form av bidrag och är därmed beroende av statligt stöd. Utvecklingen där den gruppen blir allt större måste brytas.

Svenska Dagbladet

Det finns en tydlig väg

Skattebetalarnas vd Christian Ekströms och chefekonom Erik Bengtzboes opinionsarbete för större skillnader i pension mellan den som arbetar och den som inte arbetar har fått ett stort medialt genomslag. I en debattartikel i SvD den 6 september skriver de att om pensionerna ska höjas, respektavståndet öka och arbetslinjen uppmuntras så finns det en tydlig och direkt väg dit: via kraftigt sänkt skatt på pensioner.

Upsala Nya Tidning

SlösO avslöjade bluffakturor

SlösO Philip Syrén har granskat kommuners och regioners betalningar till ett företag med kriminella kopplingar. En region som under 2023 hann betala 13 fakturor på sammanlagt 235 000 kronor innan SlösO avslöjade bluffen var Region Uppsala. Det uppmärksammades av UNT den 16 september. I artikeln säger Philip Syrén att betalningarna är ett underbetyg till de kommuner och regionen som betalat, men också att den här typen av bedrogare är sluga. Företaget som skickade fakturorna har gått i konkurs.

Värnamo Nyheter

Gjorde så gott hon kunde

Även Värnamo kommun och Campus Värnamo betalade fakturorna som det bluffande företaget skickade. Under 2022 och 2023 betalades tre fakturor på totalt närmare 60 000 kronor. Efter SlösOs avslöjande sa Campuschefen Enikö Olsson till VN att hon gjorde så gott hon kunde för att minimera skadan. Så här ser hon på att skattebetalarnas pengar gått till ett företag med kriminella kopplingar: – Det är hemskt. Vi försöker vara så noggranna som vi bara kan med vad vi lägger pengar på och hur vi fördelar vår budget.

Västerbottens-Kuriren

Behövs en bred utgiftsreform

Vad borde regeringen lägga mindre pengar på? Det är enligt Skattebetalarnas vd Christian Ekström och chefekonom Eriks Bengtzboe frågan som aldrig ställs. I en debattartikel ställer de själva både frågan och ger läsarna svar. Det korta svaret är att Sverige behöver en bred utgiftsreform. I en sådan bör det ingå att lägga ner fler myndigheter, att ställa högre krav på effektivitet i kommuner och regioner, att minska felaktiga utbetalningar, att rensa bland statliga stödprogram samt att göra effektiva upphandlingar.

Miss inte Skattebetalarnas nyhetsbrev

I nyhetsbrevet samlar vi det senaste i skattedeбатыn, vårt arbete och mediegenomslag. Du får engagerande debattartiklar, nyheter och de senaste granskningarna från vår Slöseriombudsman. Varje nummer innehåller även nya tips från skattejuristerna. Skicka din e-postadress till info@skattebetalarna.se och uppge att du vill ha nyhetsbrevet.

8478578

Så stor räckvidd hade Skattebetalarna i sociala medier under oktober. Det var då den högsta noteringen hittills i år.

Källa: Notified

Skatterättsskydd gav seger i kammarrätten

Skatteverket ansåg att utyrningen av fritidshuset i Italien var näringsverksamhet i form av hotellrörelse och vägrade betala ut ersättning för rotarbete. Genom sitt Skatterättsskydd fick ägarna hjälp att vinna mot Skatteverket.

Makarna Claes Runström och Anders Molin har ett fritidshus i Italien som de bor i under några månader om året. Huset består av två delar som kan nyttjas självständigt från varandra, och ibland hyr de ut den ena delen.

Vid renovering sa Skatteverket nej till utbetalning för rotarbete, med motiveringen att huset användes för hotellverksamhet.

– Först kontaktade vi Skatteverket och frågade på vilka grunder de tagit sitt beslut. Vi fick inget svar mer än att det var Skatteverkets uppfattning att det inte var en privatbostad. Det gjorde oss förbannade eftersom vi visste att vi hade rätten på vår sida, säger Claes Runström.

Efter samråd med Skattebetalarna bestämde de sig för att överklaga till förvaltningsrätten, som dock gick på Skatteverkets linje.

I mål om utbetalning av rot är förvaltningsrätten normalt sista instans. Prövning i kammarrätten kräver nämligen att domstolen meddelar prövningstillstånd.

Skattebetalarnas skattejurist Magnus Bodö blev då in som ombud, och hans överklagandeskrift resulterade i att kammarrätten beviljade prövningstillstånd.

– Vi skickade bilder till Magnus som visade att vi varit på plats vid många tillfällen och även underlag som visade när vi hade rest dit. Han är jurist och vet hur man ska formulera sig i sådana här situationer. Magnus gjorde ett bra jobb och vi fick prövningstillstånd, säger Claes Runström.

”Vi fick ett bra stöd och ett seriöst bemötande.”

Efter kammarrättens beslut att bevilja prövningstillstånd ändrade sig Skatteverket och erkände att de gjort fel. Kort därefter beslutade Skatteverket att betala ut rotersättningen.

Claes och Anders är mycket nöjda med den hjälp de fått genom sitt Skatterättsskydd.

– Vi fick ett bra stöd och ett seriöst bemötande. Vårt till synes lilla ärende, som är stort för oss, togs på allvar, säger Anders Molin.

De rekommenderar inte bara fler att bli medlemmar i Skattebetalarna och att teckna Skatterättsskydd, utan också att vara lite tuffare och ifrågasättande gentemot myndigheter och deras beslut.

– Man behöver inte bara tacka och ta emot. När man vet eller tror att man har rätt kan man ta strid för det och faktiskt få till en ändring, säger Anders Molin.

Kallelse till årsstämma 2025

Skattebetalarnas Förenings medlemmar välkomnas till årsstämma **torsdag den 22 maj 2025 kl 18.00 i Stockholm**. Plats kommer att meddelas senare.

Motioner till årsstämman ska vara styrelsen tillhanda senast den 1 mars 2025. Motionerna adresseras till Skattebetalarna, Marzena Doberhof Platin, Box 3319, 103 66 Stockholm eller skickas med e-post till marzena.doberhof@skattebetalarna.se.

Nominering av styrelseledamöter ska ske skriftligen och skickas in senast den 1 mars 2025. Förslagen adresseras enligt ovan för vidarebefordran till valberedningen. Valberedningen består av Anna Hedensjö Johansson, Svenskt Näringsliv (sammankallande), Nils Karlson, Ratio, och Svante Forsberg, Styrelseakademien.

Öppettider jul och nyår

Skattebetalarnas kansli har jul- och nyårsstängt från och med **den 23 december till och med den 6 januari 2025**. God Jul och Gott Nytt År!

Följ oss på Facebook

Skattebetalarnas Facebooksida håller dig uppdaterad i skattedebatten:
facebook.com/skattebetalarnas.forening

Ekonomin är inget nollsummespel

Minnet är kort och beslut grundas sällan på fakta. Det är den reflektion jag gör när sex partier har kommit överens om ett nytt mål för statens finanser. Från överskott till balans. Det är en regel som gällt för kommunerna i många år och som ofta är svår att nå. Speciellt med det ludiga tillägget "över en konjunkturcykel".

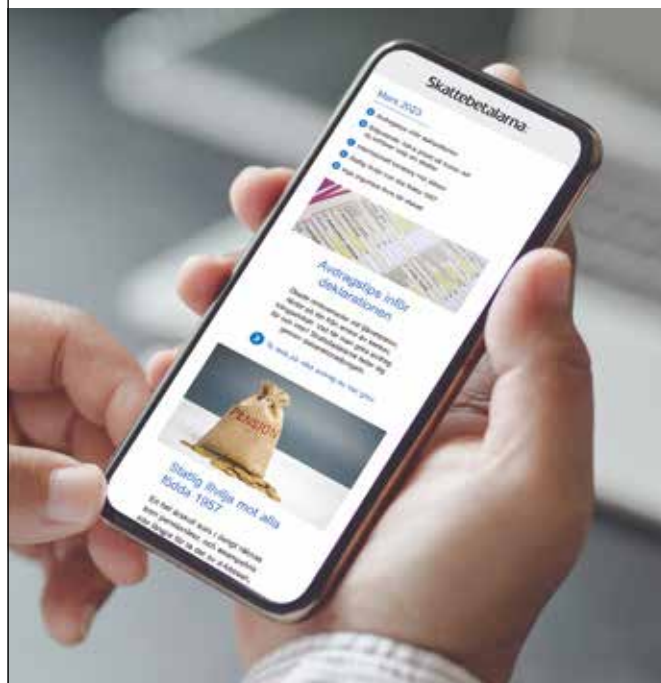
Tittar vi dessutom på hur regeringar, av alla kulörer, nått överskottsmålet sedan 1997, så visar det sig att ingen under perioden har nått det uppsatta målet. Under många år var det underskott trots vad finansministern vid tiden påstod.

Samtidigt har Daniel Waldenström publicerat boken *Superrika och jämlika* med en stor redovisning av data hur ekonomin faktiskt utvecklats i Sverige under stora delar av 1900-talet fram till i dag. Analysen landar i tre slutsatser; vi är mycket rikare i dag än i går, förmögenhetens sammansättning är totalt förändrad och vidare är den mer jämnt fördelad bland befolkningen än någon gång i historien. Någonstans har vi gjort rätt trots högskatteland och bristande överskottsmål.

Men om nu statens finanser är i ordning, låt oss stanna vid det. Fokusera hellre på att fortsätta samma resa för medborgarna. Hur fortsätter vi bygga förmögenhet jämnt fördelat på medborgarna samtidigt som vi bibehåller ordningen och låg skuldkvot på statens finanser? Med tanke på den oro som finns i omvärlden och ett nytt säkerhetspolitiskt läge för Sverige med Nato-medlemskap, krig i Ukraina och oro i Mellanöstern så behöver både stat och medborgare ha god och stabil ekonomi. Jo, vissa investeringar är nödvändiga av samma anledning, men kriser möts lättare med ordnad och stabil ekonomi. Dessutom är ekonomi inget nollsummespel även om många politiker verkar tro det. Om, jag understryker om, det ska skapas så kallat reformutrymme med ett nytt balansmål så låt det gå tillbaka till medborgarna genom sänkta skatter. Det skapar ett tryggt och välmående land.

Pia Kinhult
ordförande, Skattebetalarna

”Kriser möts lättare med ordnad och stabil ekonomi.”

Häng med i debatten

I Skattebetalarnas nyhetsbrev samlar vi det senaste i skattedebatten och rapporterar om vårt arbete och mediegenomslag.

Du får engagerande debattartiklar, nyheter inom skatteområdet och de senaste granskningarna från vår Slöseriombudsman.

Om du inte får nyhetsbrevet betyder det att vi inte har din mejladress. Skicka ett mejl till oss på info@skattebetalarna.se så löser vi det!

Du kan också skanna QR-koden med mobiltelefonen och anmäla dig till nyhetsbrevet direkt på vår hemsida.

Skattebetalarna:

Foto: Shutterstock

Förmånligare regler för ISK

Jag har hört något om att beskattningen av ISK (investerings-sparkonto) ska bli förmånligare. Hur beskattas ISK i dag? Vad innebär de nya reglerna?

Svar: Utmärkande för ISK är att beskattningen grundar sig på värdet av de tillgångar som förvaras på kontot. Utdelningar och kapitalvinster beskattas inte i sig.

Reglerna kan sammanfattas enligt följande. Tillgångarnas värde vid ingången av varje kvartal summeras. Till detta adderas eventuella insättningar som gjorts under året. Den därigenom erhållna summan divideras med fyra, och man har då räknat fram kapitalunderlaget.

Kapitalunderlaget multipliceras med en faktor. Faktorn utgörs normalt av statslåneräntan den 30 november året före inkomståret ökad med en procentenhet, men skulle statslåneräntan understiga 0,25 procent är faktorn i stället 1,25 procent. Genom denna beräkning har man räknat fram schablonintäkten. Schablonintäkten tas upp som inkomst i inkomstslaget kapital.

Regeringen har föreslagit att riksdagen ska besluta om ett skattefritt fribelopp. Det föreslagna fribeloppet ska för beskattningsår 2025 uppgå till 150 000 kronor per person. Från beskattningsår 2026 och framåt ska beloppet uppgå till 300 000 kronor. Schablonintäkt ska bara beräknas på den delen av tillgångarnas värde som överstiger fribeloppet. Eftersom varje person har ett eget fribelopp kan det finnas skattemässiga skäl att överföra tillgångar från familjemedlemmar vars tillgångar överstiger fribeloppet till familjemedlemmar vars tillgångar understiger fribeloppet. MB

Här kan du få hjälp med dina frågor. Mejla dem till info@skattebetalarna.se

Expertpanelen

Erik Bengtzboe
chefekonom
(EB)

Magnus Bodö
skattejurist
(MB)

Erik Wiger
skattejurist
(EW)

Tjänstebeskattning av kapitalvinster i fåmansbolag

Jag och min syster driver tillsammans ett fåmansaktiebolag som vi äger varsin fjärdedel av. Den andra halvan ägs av våra två bröder, som dock arbetar med annat och har varit helt passiva i bolaget. Ett större företag har lämnat ett bud på 12,5 miljoner kronor för att få köpa samtliga andelar i bolaget, och vi syskon lutar åt att säga ja. Våra omkostnadsbelopp är 25 000 kronor var, så våra skattepliktiga vinster skulle bli stora. Vi har inga nämnvärda gränslöpp och alla fyra har löner som överstiger brytpunkten. Innebär det att största delen av våra kapitalvinster skulle komma att bli föremål för tjänstebeskattning med mer än 50 procent?

Svar: I egenskap av syskon är dina bröder närstående, vilket innebär att även deras andelar är kvalificerade trots att de inte själva är aktiva i bolaget. Därmed kan även dina bröders kapitalvinster bli föremål för tjänstebeskattning, vilket faktiskt är till fördel för dig och din syster.

Det finns nämligen en takregel som begränsar beskattningen av kapitalvinst i inkomstslaget tjänst. Regeln tar sikte på summan av tjänstebeskattad kapitalvinst från samma företag till de personer som ingår i samma närstående dekrets. Taket är bestämt till 100 inkomstbasbelopp, vilket för 2024 motsvarar 7 620 000 kronor. Av er totala vinst på 12 400 000 kronor (försäljningssumman minus summan av era omkostnadsbelopp) kommer alltså 4 780 000 kronor (12 400 000 - 7 620 000) att undantas från tjänstebeskattning.

Den del av kapitalvinsten som varken ryms inom gränslöppet (och beskattas med 2/3 i kapital) eller får beskattas i tjänst, beskattas fullt ut i kapital, där skattesatsen är 30 procent. EW

Anskaffningsvärde för ärvd bostadsrätt

Jag har ärvt en bostadsrätt och ett fritidshus från min pappa. Han hade i sin tur ärvt bostäderna från sina föräldrar, som köpt dem för summor som i dag framstår som obetydliga. Om jag säljer bostäderna, får jag då använda värdet i bouppteckningen som anskaffningsvärde? Om inte, finns det något sätt att räkna upp anskaffningsutgiften med hänsyn till inflationen?

Svar: Det korta svaret är nej. Utgångspunkten är att den som får en tillgång genom så kallat benefikt fång (arv eller gåva) inträder i den tidigare ägarens skattemässiga situation. I ditt fall innebär det att du övertar din pappas anskaffningsutgift, vilket han i sin tur tog över från sina föräldrar. Utgångspunkten är alltså att du vid försäljning ska ange dina farföräldrars anskaffningsvärden.

För fastigheter som förvärvats 1951 eller tidigare får den som så önskar i stället beräkna anskaffningsutgiften till 150 procent av fastighetens taxeringsvärde 1952. För bostadsrätter som förvärvats 1973 eller tidigare får den som så önskar i stället beräkna anskaffningsutgiften till 150 procent av bostadsrättens andel av bostadsrättsföreningens behållna förmogenhet den 1 januari 1974.

Några ytterligare alternativ finns inte. EW

Foto: Shutterstock

När är uthyrning av fritidshus näringsverksamhet?

Jag har ett fritidshus som jag funderar på att börja hyra ut under delar av året, dels via egen hemsida, dels via Airbnb. Finns det någon risk att uthyrningen klassas som näringsverksamhet? Kan uthyrningen leda till att jag behöver momsregistrera mig (och ta ut moms på uthyrningen)?

Svar: Jag förutsätter i det följande att ditt fritidshus är en byggnad som är inrättad till bostad åt en eller högst två familjer. Fritidshuset utgör då ett småhus. En fastighet som är bebyggd med ett småhus är en privatbostadsfastighet om en tillräckligt stor del av husets totala yta används, eller är avsedd att användas, för permanent- eller fritidsboende av ägaren eller någon närstående. Tillräckligt stor del av byggnadens yta är för enfamiljshus mer än 50 procent och för tvåfamiljshus minst 40 procent. Något uttryckligt krav på att det egna användandet måste omfatta viss minsta tidsrymd finns inte, och i praxis har två veckors användning för eget boende ansetts innebära att fastigheten varit en privatbostadsfastighet. Hyresinkomster från en privatbostads-

fastighet beskattas undantagslöst i inkomstslaget kapital.

Om småhuset å andra sidan inte används, eller är avsett att användas, på sådant sätt att det är fråga om en privatbostadsfastighet, är fastigheten i stället en näringsfastighet. Hyresinkomsterna beskattas då i inkomstslaget näringsverksamhet.

Uthyrning av fastigheter är oftast momsfri. Momsplikt uppkommer dock om uthyrningen sker under former som liknar hotellverksamhet. Så anses vara fallet om man hyr ut sin möblerade bostad i sitt eget namn, bostaden ligger i Sverige, uthyrningen sker till olika hyresgäster under året och högst tre månader i följd till varje hyresgäst, samt att uthyrningen marknadsförs till dygnspris eller veckopris eller att tjänster som till exempel städning, byte av sänglinne och annan gästservice erbjuds. Även om uthyrningen skulle ske under former som liknar hotellverksamhet, är man inte skyldig att momsregistrera sig om man inte omsätter några andra varor och tjänster och mottagen hyresersättning uppgår till högst 89 600 kronor per år. MB

Förmåner för privatpersoner

Som medlem stöder du vårt viktiga arbete för lägre skatter och minskat slöseri med skattepengar. Samtidigt erbjuder medlemskapet ett utbud av förmåner, allt från juridisk rådgivning till försäkringar och rabatter.

Juridisk rådgivning

→ Skatterättsskydd privatpersoner

Teckna ett förmånligt Skatterättsskydd för privatpersoner, en unik produkt som vi är ensamma om i Sverige att erbjuda. Skatterättsskyddet innebär att du och din familj för 350 kronor det första året (därefter 450 kronor per år) kan få juridisk hjälp av en processerfaren skattejurist vid en eventuell tvist med Skatteverket. Skyddet gäller utan självrisk eller kostnadstak.

→ Skatterådgivning

Skattebetalarnas jurister ger dig kostnadsfri rådgivning per telefon och e-post. Juristerna svarar på skattefrågor inom bland annat:

- **Lön och pension**
- **Fastigheter**
- **Värdepapper och försäkringar**
- **Arbetsresor och tjänsteresor**
- **Tillfälligt boende och dubbel bosättning**
- **Utlandsflytt**

Du får hjälp med frågor rörande dig personligen, make/maka/sambo samt hemmavarande barn under 18 år.

→ Familjerättsliga dokument

Som medlem får du kostnadsfritt ta del av våra egenupprättade, familjerättsliga dokument vilka bland annat omfattar mallar för:

- **Framtidsfullmakt**
- **Testamente**
- **Gåvobrev**
- **Samboavtal**
- **Äktenskapsförord**

Kontakta juristerna och berätta vilken mall du vill ta del av, så skickar de den.

→ Juristerna besvarar också enklare frågor inom familjerätt, exempelvis rörande:

- **Arvsrätt**
- **Testamentestolkning**
- **Giftorätt**
- **Samborätt**
- **Gåvorätt**

→ Rabatt hos Lavendla på familjerättsliga tjänster

Som medlem i Skattebetalarna får du reducerade priser på juridiska tjänster hos Lavendla Juridik. Oavsett om du ska skriva ett testamente, bli sambo eller göra en bouppteckning behöver det inte vara stort och svårt. Lavendla hjälper dig göra det svåra lättare. Genom vårt samarbete med Lavendla får du mellan 15-25% rabatt på deras tjänster.

Besök: lavendla.se/skattebetalarna

→ Res+

Förläng ditt reseskydd efter dag 45 på resan. Reseskyddet ersätter till exempel sjukhus- och läkarvård till följd av akut sjukdom eller olycksfall, samt kost och logi i händelse av akut sjukdom, skada eller olycksfall om du måste förlänga restiden samt merkostnader som uppstår.

Försäkringar och trygghet

→ Cancervårdsförsäkring

Med cancérvårdsförsäkring får du bland annat tillgång till second opinion, specialister och specialiserad vård samt behandling inom EU om behandling i Sverige inte kan ges inom vårdgarantin.

→ Sak- och olycksfallsförsäkringar

Trygga försäkringar för exempelvis fordon, hem, villa, båt och olycksfall. I hemförsäkringen ingår reseskydd i 45 dagar

→ Privatvårdsförsäkring

Genom vår privatvårdsförsäkring med tillägg för liv- och olycksfallskydd erbjuds du bra vård i rätt tid på privata kliniker. Du har också tillgång till kvalificerad telefonservice om hälso- problem uppstår.

→ Olycksfall privatvård

Olycksfallsförsäkring med ett förhöjt dödsfallsbelopp samt en sjukvårdsförsäkring som ger dig tillgång till privat vård i samband med ett olycksfall, efter remiss från läkare. Tjänsten Mindler ingår.

Rabatter och erbjudanden

→ Rabatt på drivmedel hos Preem

Du som är privatmedlem får 30 öre rabatt per liter bensin, 52 öre på diesel och 30 öre på etanol jämfört med pumppriserna på macken.

→ Kostnadsfri pensionsplanering med Pensionex

Via Pensionex får du som medlem en kostnadsfri pensionsutredning och 50 procent rabatt på ytterligare pensionsrådgivning.

För dig som fyllt 65 år

→ Olycksfall privatvård 65+

Detta är en försäkringslösning anpassad för dig som är mellan 65 och 74 år. Det är en olycksfallsförsäkring som ger dig tillgång till privat vård i samband med ett olycksfall, efter remiss från läkare.

Förmåner för företagare

Med ett företagsmedlemskap har du tillgång till alla förmåner för privatpersoner plus alla företagsförmåner.

Juridisk rådgivning

→ Skattebetalarnas jurister erbjuder dig kostnadsfri rådgivning inom skatterätt och i viss mån inom ekonomisk familjerätt. Som företagsmedlem erbjuds du även skatterådgivning gällande ditt företag, bland annat inom områdena:

- 3:12-reglerna

- Skattemässiga dispositioner såsom periodiseringsfonder, expensionsfonder, ersättningsfonder och räntefördelning

- Tidpunkt för när intäkter och kostnader ska tas upp

- Förmånsbeskattning

- Skattemässiga skillnader mellan olika företagsformer (enskild firma, aktiebolag och handelsbolag med mera)

Skatterättsskydd även för företaget

→ Mot Skatteverket hamnar du som småföretagare oftast i underläge. Med vårt **Skatterättsskydd Företag** kan du få relevant juridisk hjälp vid en skattetvist med Skatteverket. Förutom ditt företag omfattas även du och din familj av Skatterättsskyddet. Allt detta får du för 750 kronor plus moms det första året (därefter 1 500 kronor plus moms).

Företagsförsäkring

→ Oavsett vilken bransch du jobbar inom är det viktigt att du har en försäkring för ditt företag. Utan försäkring kan det bli en dyr historia om du råkar ut för exempelvis ett inbrott, krävs på skadestånd eller drabbas av en vattenskada.

Intäktsförsäkring

→ Med vår intäktsförsäkring kan du på ett enkelt sätt försäkra dig mot intäktsbortfall i företaget om du eller någon annan nyckelperson skulle bli sjuk eller råka ut för ett olycksfall. Försäkringen kan tecknas för ägare, delägare och andra nyckelpersoner i företaget.

Rabatter och erbjudanden

→ Rabatt på årsredovisning och deklaration

Behöver du hjälp att deklarerera och göra årsredovisning för ditt företag? Genom ditt medlemskap får du 15 procent rabatt på **Årsredovisning Online**.

→ Rabatt på drivmedel hos Preem

Som företagare får du 55 öre rabatt på bensin per liter, 92 öre per liter diesel och 55 öre på etanol jämfört med listpriset. För anställda hos dig är rabatten 30 öre per liter bensin, 52 öre på diesel och 30 öre på etanol jämfört med pumppriset på macken.

→ Läs mer om dina förmåner på skattebetalarna.se/medlemskap-formaner

Din bästa deal väntar på dig.

Rabatter för dig som är +55.
Bli medlem gratis redan idag.
Skanna QR-koden!

SMART SENIOR

Synoptik

25% rabatt på glas
och båge hos Synoptik!

apollo

800 kr rabatt på
resor med Apollo!

Bilprovningen

150 kr rabatt
hos Bilprovningen!

TUI

Rabatt på härliga
resor med TUI!

SAMSUNG

Rabatt på TV, vitvaror,
mobiler hos Samsung!

smarteyes

25% rabatt på glas
och båge hos Smarteyes!

Fler rabatter från kända varumärken som bland annat:

ROLFS FLYG & BUSS

ROYAL CARIBBEAN

airtours

Golf Plaisir

Cervera

Filmstaden

BERWALDHALLEN
SverigesRadio

bokus

APOTEK

DRAMATEN

Adlibris

inkClub

Arcy

hp

COMVIQ

fello

Electrolux

hallon

Göteborgs
Stadsteater

Skattebetalarna: SMART SENIOR

Gör som över 15 500 andra Skattebetalare - bli medlem gratis i Smart Senior!

Smart Senior erbjuder rabatter, medlemsresor, webinarium m m till alla som fyllt 55 år. Gör som över 15 500 medlemmar i Skattebetalarna - bli medlem i Smart Senior du också Det är enkelt och tar bara någon minut. Så snart du slutfört din registrering finns ditt personliga Smart Seniorskort digitalt i appen.

smartsenior.se/skattebetalarna

Medlemsresor för alla!

PREMIÄR för en helt ny medlemsresa!

Upptäck Medelhavets pärlor tillsammans med Smart Senior och Royal Caribbean på en oförglömlig kryssning ombord på det totalrenoverade fartyget Allure of the Sea!

Vi bor i **utsideshytt med balkong** och vaknar upp till fantastiska vyer varje dag!

Flyg, resegaranti och den obligatoriska dricksen ombord ingår i priset.

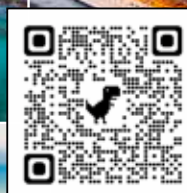
Datum: 18-25 maj 2025

Smart Senior PLUS-pris: 26 900 kr/person

Smart Senior BAS-pris: 27 600 kr/person

Ord.pris: 28 600 kr/person

Läs mer om resan på smartsenior.se eller skanna QR-koden!

Boka idag!

Sista chansen!

La Palma med Blossom
11-18 januari!

Skanna QR-koden.

Kommande medlemsresor:

Vintermagi i
Ramundberget!

Skriv upp dig på VIP-listan för mer info, skanna QR-koden.

Höstens må-bra-resa
Far & Flyg 2025!

Skriv upp dig på VIP-listan för mer info, skanna QR-koden.

**Sunt
Förnuft**

POSTTIDNING B
Skattebetalarna
Box 3319
103 66 STOCKHOLM

RANGE ROVER
SPORT

